

EKONOMIAREN GARAPEN, JASANGARRITASUN ETA
INGURUMEN SAILA
Ingurumen Jasangarritasuneko Sailburuordetza
Ingurumen Kalitatearen eta Ekonomia Zirkularraren
Zuzendaritza

DEPARTAMENTO DE DESARROLLO ECONOMICO,
SOSTENIBILIDAD Y MEDIO AMBIENTE
Viceconsejería de Sostenibilidad Ambiental
Dirección de Calidad Ambiental y Economía
Circular

Ebazpena, 2023ko apirilaren 24koa, Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Kalitatearen eta Ekonomia Zirkularraren zuzendariarena, Arabako Errioxako Lurralde Plan Partzialaren berrikuspenaren ingurumen-azterketa estrategikoaren irismen-dokumentua ematen duena.

AURREKARIAK

2022ko abenduaren 29an, Arabako Foru Aldundiaren Ingurumen eta Hirigintza Sailak eskabidea aurkeztu zion Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Kalitatearen eta Ekonomia Zirkularraren Zuzendaritzari, Arabako Errioxako Lurralde Plan Partzialaren berrikuspenaren ingurumen-azterketa estrategikoaren irismen-dokumentua egin zezan, bat etorrita Euskadiko Ingurumen Administrazioaren abenduaren 9ko 10/2021 Legearekin eta Ingurumen-ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legearekin.

Eskabideari dokumentazio hau erantsi zitzaion: Planaren zirriborroa, hasierako dokumentu estrategikoa eta urriaren 16ko 211/2012 Dekretuak V. eranskinean dakarren formularioa. Dekretu horrek planen eta programen ingurumen-ebaluazioaren prozedura arautzen du.

Ingurumen-organoak kontsulta-izapidea egin zuen, halaxe zehazten baita abenduaren 9ko 21/2013 Legearen 19. artikuluan eta urriaren 16ko 211/2012 Dekretuaren 9. artikuluan. Horien emaitza espedientean dago jasota. Era berean, izapideak martxan jarriko zirela jakinarazi zitzaion Arabako Foru Aldundiaren Ingurumen eta Hirigintza Sailari.

Halaber, espedientean jasota dagoen dokumentazioa eskuragarri jarri zen Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailaren webgunean, horretan interesa zuen orok aukera izan zezan ingurumenaren arloan egoki iritzitako oharrek egiteko.

Behin txostenak jasotzeko indarreko legerian ezarritako epea bukatutakoan eta jasotako txostenak aztertuta, egiaztatu zen ingurumen-organoak bazituela behar beste judizio-elementu ingurumen-azterketa estrategikoaren irismen-dokumentua egiteko, abenduaren 9ko 21/2013 Legeak 19. artikuluan dioenaren arabera.

ZUZENBIDEKO OINARRIAK

Euskadiko Ingurumen Administrazioaren abenduaren 9ko 10/2021 Legearen 60. artikuluan xedatutakoaren arabera, lege horren xedea da planen ingurumen-ebaluazioa arautuko duten oinarriak ezartzea, plan horiek ingurumenean eragin nabarmenak izateko arriskua dakartenean; horretarako, ingurumena babesteko maila handia bermatuko da, garapen jasangarria sustatzeko asmoz.

Abenduaren 9ko 10/2021 Legearen 72. artikuluan xedatutakoaren arabera, ingurumen-ebaluazio estrategiko arrunta egin behar zaie administrazio publiko batek abian jarritako plan eta programei (II.A eranskinean zerrendatuta), bai eta haien aldaketei ere, legezko edo erregelamenduzko edota Gobernu Kontseiluaren xedapen batek beharturik prestatu baldin badira, baldin eta ingurumen-inpaktuaren ebaluazioa egitera legez behartutako proiektuek etorkizunean baimentzeko esparrua ezartzen badute eta eranskin horren 6. apartatuan jasotako arloei buruzkoak badira.

Donostia 1 – 01010 Gasteiz

Abenduaren 9ko 10/2021 Legearen 68. artikulua xedatzen duenez, plan baten ingurumen-ebaluazio arrunta hasteko, beharrezkoa da ingurumen-organoak zehaztea zein den ingurumen-azterketa estrategikoaren irismena, ukitutako administrazio publikoei eta interesdunei kontsulta egin ostean.

Bestalde, Ingurumen-ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legeak 18.1 artikuluan xedatzen ditu irismen-dokumentuaren hasiera-eskabideari erantsi beharreko dokumentuak, eta, lege horri aurka egiten ez zaionean, urriaren 16ko 211/2012 Dekretuaren 8. artikulua zabaltu eta osatzen du hasierako dokumentu estrategikoari erantsi beharrekoaren edukia.

Amaitzeko, ingurumen-azterketa estrategikoaren irismena zehazte aldera, aintzat hartu dira abenduaren 9ko 21/2013 Legeak IV. eranskinean –«Ingurumen-azterketa estrategikoaren edukia»– bildutako eskakizunak, bai eta urriaren 16ko 211/2012 Dekretuak I. eta II. eranskinetan –«Erreferentziako agiriaren edukia» eta «Ingurumenaren jasangarritasunari buruzko txostenaren edukia», hurrenez hurren– bildutakoak ere.

Orain arte ezarritakoari jarraikiz, espedienteko txostenak aztertu, eta honako hauek guztiak ikusi dira: 10/2021 Lege Orokorra, abenduaren 9koa, Euskadiko Ingurumen Administrazioarena; 21/2013 Legea, abenduaren 9koa, Ingurumen-ebaluazioari buruzkoa; 211/2012 Dekretua, urriaren 16koa, planen eta programen ingurumenaren gaineko eraginaren ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duena; 68/2021 Dekretua, otsailaren 23koa, Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duena; 39/2015 Legea, urriaren 1ekoa, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearena; 40/2015 Legea, urriaren 1ekoa, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoarena, eta aplikatzekoa den gainerako araudia. Horiek horrela, bada, honako hau

EBAZTEN DUT:

Lehenengoa. – Arabako Errioxako Lurralde Plan Partzialaren (aurrerantzean, Plana) berrikuspenaren ingurumen-ebaluazio estrategikoaren irismen-dokumentua formulatzea, ingurumen-ondorioetarako bakarrik eta honako baldintza hauen arabera:

1. Planaren xedea eta ebaluazio-prozesuaren irismena

1.1.- Aurrekariak

Eusko Jaurlaritzako Kontseiluak onetsi zuen indarreko Plana behin betiko, abenduaren 29ko 271/2004 Dekretuaren bidez. Planean, Lurralde Antolamenduaren Gidalerroen orientabide estrategikoak garatzen ziren, lurralde-eskala txikiagoan, 16 urtez berma zedin Arabako Errioxako eremu funtzionaleko garapen jasangarria. 2010ean, lehenengo aldaketa egin zioten Planari, 251/2010 Dekretuaren bidez, hiru eremu jakin erregulatzeko araudia ezartze aldera. Honako hiru hauek dira eremuok: upategiak eta nekazaritzako eraikinak; ardogintza-sektorea, egoera sozioekonomikoari eta funtzionamenduari dagokienez, eta nekazaritzako beste eraikin batzuen lurzoru urbanizaezina. 2018an, Planaren bigarren aldaketa onetsi zen, paisaiaren zehaztapenei buruzkoa, irailaren 18ko 134/2018 Dekretuaren bidez.

1.2.- Esparrua

Arabako Errioxako eremu funtzionalak 315,88 km²-ko azalera dauka, eta Arabako lurralde historikoaren hegoaldean dago. Planak antolamendu integrala ezartzen du eremu funtzional osorako, eta udal-mugarte hauek hartzen ditu: Mañueta, Kripan, Eltziego, Bilar, Bastida, Guardia, Lantziego, Lapuebla de Labarca, Leza, Moreda Araba, Navaridas, Oion, Samaniego, Eskuernaga eta Ekora. Zehazki,

eremua bi esparru etenek eratzen dute: Bastida mendebaldeko muturrean dago, eta Errioxako lursailek bereizten dute eremu funtzionaleko gainerako udalerrietatik. Eremuak Toloño mendilerroa dauka iparraldeko mugan; Ebro ibaia hegoaldekoan, eta Nafarroako Foru Komunitatea ekialdean.

1.3.- Xedea

Planari egin zaion berrikuspenaren helburua da Planaren arau-esparru orokorra eguneratzea eta Planean jasotzen diren edukiak eta zehaztapenak Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroetara egokitzea, zeinak 2019an onetsi baitziren behin betiko, bat etorrira eskualdeko premia eta nahi berriekin.

Zehatz-mehatz, honako hauek dira Planaren berrikuspenaren helburu espezifikoak:

- 1) Beheraldi demografikoa iraultzea eta biztanleria egonkortzeko dinamika bat lortzea.
- 2) Upategia antolatzea, ondo egituratutako eta nekazaritza-eremuan integratutako lurzoruetako kokagunera orientatuta.
- 3) Energia berriztagarrien sorkuntzarako energia-instalazio industrialen ezarpena arautzea.
- 4) Uraren, energiaren eta hurbileko elikagaien arloko autosufizientzia konektatuari bide ematea.
- 5) Landa-testuinguruan ondo integratutako hirigune erakargarri, funtzional eta erosoaren sare bat sustatzea.
- 6) Etxebizitzarako sarbidea erraztea, birgaitzea lehenetsiz.
- 7) Erabileren eta jardueren ingurumen-integrazio eraginkorra lortzea, lurraldearen osasun ekologikoa hobetzeko.
- 8) Kultura-ondarea eta paisaia-balioak zaindu eta integratzeko baldintzak sortzea.

1.4.- Jarduera-proposamenak

LPParen helburu horietatik, honako antolamendu- edo jarduera-proposamen hauek atera dira:

- 1) Lurralde-metabolismoa
 - a. Sistema hidrikoari dagokionez, antolamendua ur-eskasia kudeatzea bideratuta egongo da, erabilera berriak baimendu edo, hala badagokio, debekatu edo mugatzean. Eraikin berriek ur-zikloa kudeatzeko sistema efizienteak eduki beharko dituzte.
 - b. Energia-sistemari dagokionez, antolamenduak gehienbat autosufizientzia konektatuaren printzipioa aplikatuko du, eraikinetan nahiz instalazio industrialetan, energia berriztagarrien hurbileko autokontsumoa bultzatuz. Azken alderdi horretan, Planak zehazten du zein diren parke eolikoak eta fotovoltaiakoak kokatzeko lehentasunezko zonak, baldintzapekoak eta halakoak kokatu ezin daitezkeenak. Energia eolikorako lehentasunezko zonatzat jotzen da eremuaren ekialdea. Eguzki-energia lortzeari buruz, berriz, baliabide-eskuragarritasuna uniformea da eremu osoan. Aurrerapen Dokumentuaren arabera, parke eolikoek eta fotovoltaiakoek lagundu egingo dute tokian tokiko biodibertsitatea areagotzen. Autokontsumo kolektiboko energia-erkidegoak interes publikokotzat joko dira, sistema orokor gisa.

- c. Kudeaketa kolektiboan oinarritutako mugikortasun kolektiboa zehazten du; horretarako, elkarguneak eta kargalekuak sortuko dira. Halaber, lurzoru urbanizaezineko erabilerek eta jarduerak mugikortasun-plan bat eduki beharko dute, langile nahiz bisitari mugimendua aurreikusten badute.
- d. Hurbileko elikagaiak sustatze asmoz, emankorrak izan daitezkeen lurzoruak babestuko dira (Ebro ibaiaren ibaiertzak eta haren erreketako ibar txikiak eremu babestu deklaratura), eta lurzoruon nekazaritza-erabilera nahiz hurbileko saltokien sarea dinamizatuko dira.

2) Bizitegi-eremua eta ekipamenduak

- a. Beheraldi demografikoari aurre egiteko, gaur egungo dinamikara eta aurreikus daitekeenera egokituko da hirigintza-plangintzaren egoera, eskala txikiko jarduketak eginez, garatu gabeko lurzoru urbanizagarriak deskalifikatuz, udalerri ertainetan ehundura mistoak (bizitegiak eta mahastizaintza/ardogintza) kalifikatzeko aukera aztertuz eta Oiongo premiak Logroñoko eremuarekin koordinatuta planifikatuz.
- b. Etxebizitzari dagokionez, kontuan harturik indarreko LPPan aurreikusten diren etxebizitzaren % 30 inguru garatu direla, plangintzako bizitegi-eskaintza eguneratzea planteatzen da; horretarako, oraingo soberakina konpondu beharko da, eta hiri-hutsuneak eta birgaitze-jarduketak lehenetsi.
- c. Hirigune historikoetan, birgaikuntza izango da lehentasunezko aukera.
- d. Etxebizitza babestu gehiago eraikiko dira, baita udalerri txikiagoetan ere.
- e. Bizitegien eta ekipamenduen arloan, zehaztaperen osagarriak ematen ditu: ekonomia-jarduera sustatzeko egiten diren jarduketek hiriguneekin zuzenean harremana izatea sustatuko da, eta, jarduketok hiri-lurzoru jarri ezin direnean, hiri-hazkundeko perimetroetan kokatuko dira. Kultura-ondareari buruzko zehaztaperen eta jarduketetan, herriak sartu beharko dira, funtsezko zati gisa. Lezako Ospitalean, espezialitate medikoa indartu eta zabalduko da.

3) Ekoizpen-sistema

- a. Upategiei dagokienez, «upategien lurralde-parkeak» egingo dira, hiri-ingurune antolatuetan eraikinak eta mahastiak nahastuz; zehazki, Guardiako, Bastidako eta Eltziegoko hiriguneetako lurzoru urbanizagarrian. Halaber, Casablancako (Oion) lurzoru urbanizagarri garatu gabearen zehaztaperen berrikusiko dira. Era berean, hiri-lurzoru etan eta lurzoru urbanizaezinetan eraikinak upategi gisa berrerabiltzea sustatuko da, eta landagune txikietan upategiak sustatzen lagunduko. Azkenik, lurzoru urbanizaezinean upategiak eraikitzeak aukera jaso da (mugekin). Dagoeneko lurzoru urbanizaezinean daudenek mantentze-, kontserbazio-, apaintze-, birgaitze- eta handitze-lanak egin ahalko dituzte.
- b. Ekonomia-jardueren eremuei buruz, ahal dela, hiri-lurzoruak erabiltzeko premisa ezarri da (Oion, Eltziego, Guardia eta Bastida udalerrietan); halere, eskala txikiko hiri-garapenak baimenduko dira hirigune txikietan, upategietarako.

- c. Gaur egun, 20 upategi-auzo, 14 ertzeko auzo eta 6 auzo independente daude. Erabilerak eta jarduerak malgutzea planteatu da, eremuotan ekonomia-jarduera sartzea sustatzeko.
- d. Hiri-lurzoruan, erabilerak malgutuko dira, hutsik dagoen edozein eraikinek erabilera turistikoak hartu ahal izan ditzan.
- e. Lurzoru urbanizaezinean, eraikin gehiago eraiki ahalko dira.

4) Erlazio-sistema

- a. Bide-sareari buruzko proposamenak bat datoz Arabako Errepideen Plan Integralean ezartzen denarekin. Ez da trazadura berririk zehaztu motordun ibilgailuen mugikortasunerako.
- b. Mugikortasuna jasangarria izan dadin, autoak eta mugikortasun alternatiboa elkarrekin egotea sustatuko da. Lurzoru urbanizaezineko nekazaritzaz besteko erabilera ezein ezin egongo da autoaren mende bertara iristeko.
- c. Landaguneetako telekomunikazio-sarea indartuko da.
- d. Garrantzi berezia eman zaio Ebroren bi ertzen arteko erlazio-sistemari («TransEbro»): ikuspegi ekosistemikotik, matrize biofisikoaren ardatz egituratzailea da.

5) Lurraldearen osasun ekologikoa

- a. Azpiegitura berdeak honako elementu hauek bilduko ditu:
 - i. Biodibertsitatearen erreserbak: Toloño mendilerroa (Natura 2000 Sarea). Guardiako aintzirak, Navaridaseko aintzirak eta Aguarchal. Irla-basoak.
 - ii. Igarobide ekologikoen sarea: sakanen eta ibai-ibilguen sistema.
 - iii. Ibai-lurraldea: Guardiako akuifero kuaternarioa eta Toloño mendilerrokoa.
 - iv. Matrizeak: LAGetako beste eremu funtzional batzuk (Ebroren ibai-terrazak, mendilerrorako trantsizio-eremua, landaredi interstiziala, nekazaritza-matrizea eta ibilbide berdeen eta bizikleta-ibilbideen sarea).
- b. Lurzoru urbanizaezineko kategoriek honela jasoko dituzte azpiegitura berdearen zonifikazioa eta funtzionamendua:
 - i. Babes bereziko kategoria: biodibertsitatearen erreserbak bilduko ditu. Barne hartuko ditu, era berean, landaredi interstiziala (nekazaritza-matrizeko laborantzen artean tartekatutako zuhaixka- eta zuhaitz-larrez eratutako landaredi-orban naturalak), baratze-alorrak eta terrazak.
 - ii. Mendi- eta baso-kategoria: mendilerroaren eta Ebro ibaiaren arteko sakanak eta ibai-ibilguak bilduko ditu.
 - iii. Ingurumena hobetzeko kategoria: Ebro ibaiaren ibar-basoen eremua eta higadura-arrisku handiena duten sakanak eta mendi-hegalak bilduko ditu.

- iv. Nekazaritza eta abeltzaintzaren, eta landazabalen kategoria: Ebroren ibai-terrazak, mendilerroko trantsizio-eremuak (>600 m-ko kota) eta gainerako nekazaritza-matrizea bereiziko ditu.
 - c. Higadurari eta nekazaritzako produktibitate altuari dagokienez, lurzoru urbanizaezineko kategoriak LAGen eta «baserritik mahaira» Europako estrategiaren arabera zehaztuko dira.
 - d. Herrien inguruetan, hiri-hazkundeko perimetroak zehaztuko dira; horretarako, hiri-ertza zonakatuko da, honako hiru eremu hauek aintzat harturik: (1) hiriguneen ertzetan balioa eman behar zaien edo babestu behar diren zonak, (2) zaindu behar diren lur emankorreko zonak eta (3) hazkunderako zona egokienak, azpiegitura berdea ukitu edo kaltetuko ez dutenak. Lurzoru urbanizagarriak berrikustea eta, hala badagokio, eremu hobeagoetara lekualdatzea proposatu da.
- 6) Ondareari, paisaiari eta identitateari buruz, Planak txertatu egin nahi ditu Ardoaren eta mahastien paisaia kulturalari buruzko Dekretuaren, maiatzaren 9ko 6/2019 Legearen eta indarreko Planaren 2. aldaketaren alderdiak.

1.5.- Alternatibak

Aurkeztu den dokumentazioaren arabera, Planean jasotzen diren proposamen batzuei alternatiben balorazioa egingo zaie; hala, 0 alternatiba oraingo egoera da; 1. alternatiba, aldaketa neurritsukoa, eta 2. alternatiba, aldaketa handikoa, etekin gehien espero direna. Planak, a priori, 2. alternatiba hobesten du.

Honako alternatiba hauek baloratu dira:

- Sarera isurtzeko energia berriztagarriak
 - 0 alternatiba: baliabidea baldin badago, instalazioa ezartzea eta ingurumen-inpaktuaren azterlana egitea.
 - 1. alternatiba: eolikoetarako bateragarriak ez diren zonak eta fotovoltaikoetarako bateragarriak ez diren zonak identifikatzea.
 - 2. alternatiba: 10 MW-tik gorako instalazioetarako. Lehentasunezko zonak, baldintzapekoak eta eolikoak kokatu ezin daitezkeenak identifikatzea. Alternatiba hori hobetsi da, instalazioak jartzeko, eskualdeari onura gehigarriak ekarriko dizkioten ingurumen-irizpideak eta irizpide sozioekonomikoak finkatuko direlako.
- Upategiak ezartzeko eredua
 - 0 alternatiba: LPParen oraingo araudiak aukera ematen du upategiak lurzoru urbanizaezinean jartzeko, baldin eta hiri-lurzoruetan kokatu ezin badira.
 - 1. alternatiba: Upategi berriak hiri-lurzoruan multzokatzea eta upategi berriak lurzoru urbanizaezinetan dauden eraikinetan jartzeko aukera malgutzea. Upategien lurralde-parkeak sustatzea.
 - 2. alternatiba: Hiri-lurzoruetan edozein tamainatako upategi industrialak jartzea. Upategien lurralde-parkeak sustatzea. Lurralde-oinarriko upategiren bat lurzoru

urbanizaezinean kokatzeko aukera. 2. alternatiba hautatu da, lurraldearen premietara egokitzen delako; lehentasuna emango zaio upategiak hiri-lurzoru urbanizagarrietan ezartzeari. Lurzoru urbanizaezinean, upategi txikiak bakarrik baimenduko dira, baldintza zehatz batzuekin.

- Bide-sarea

- 0 alternatiba: indarreko LPPak proposatzen dituen ardatzek ez dute zentzurik, trafiko-bolumena ikusita, eta izango lituzketen ingurumen-inpaktuak kontuan hartuta.
- 1. alternatiba: Arabako Errepideen Plan Integralean sarerako jasotzen diren aurreikuspenak mantentzea.
- 2. alternatiba: Arabako Errepideen Plan Integralaren proposamenak epe ertainera garatzeko baldintzak ezartzen ditu. Ez du bide-trazadura berririk zehazten. Alternatiba onena dela balioetsi da, motorrik gabeko mugikortasuna indartzeari begira.

- Lurzoru urbanizaezinaren eta azpiegitura berdearen kategorizazioa

- 0 alternatiba: indarreko LPPan oinarrituta, babes bereziko lurzoruaren eta lurzoru babestuaren kategoria orokorrak bereizten dira.
- 1. alternatiba: lurzoru Nekazaritza eta Basoak Antolatze LPSan esan bezala kategorizatzea.
- 2. alternatiba: lurzoru Nekazaritza eta Basoak Antolatze LPSan esan bezala kategorizatzea, bat etorrita Arabako Errioxako baldintza bereziekin, eta azpikategoriak garatzea, Basoak Antolatze LPSan eta LAGetan oinarrituta. Uste da alternatiba honek ondo erantzuten diela eskualdeko ezaugarri bereziei.

- Paisaia

- 0 alternatiba: indarreko LPParen 2. aldaketan oinarrituta dago.
- 1. alternatiba: honako honetan oinarritzen da: 89/2014 Dekretua, ekainaren 3koa, Arabako Errioxako (Araba) ardoaren eta mahastien paisaia kulturala kultur ondasun, monumentu-multzo kategoriarekin, kalifikatzeko dena. Dekretu horrek Arabako Errioxa osoa sartzeko du bere mugaketa.
- 2. alternatiba: lurraldeko paisaiaren eta ondarearen zehaztapenen baterako interpretazioa egitea. Itxuraz, alternatiba hau da osoena, kultur ondarea eta natur ondarea uztartzeko ikuspegiarekin lantzen baitu paisaia kulturala.

2. Aplikatzekoak diren ingurumen-helburu estrategikoak eta jasangarritasuneko printzipioak eta irizpideak

Plana uztailaren 30eko 128/2019 Dekretuan xedatutakoaren arabera formulatzen da (Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak behin betiko onartzen dituen).

Testuinguru horretan, ingurumen-azterketa estrategikoak berariaz justifikatu beharko du Planak nola ezartzen dituen oro har onartzen diren araudi, estrategia eta programetatik datozen ingurumen-helburuak; horiek Ingurumen Administrazioaren zuzendariaren 2018ko azaroaren 13ko Ebazpenaren

D) apartatuan adierazten dira. Ebazpen horren bidez, Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak berrikusteko ingurumen-adierazpen estrategikoa formulatzen da. Apartatu horretan, LAGetatik eratorritako plan, programa eta proiektuen ingurumen-ebaluaziorako gidalerro orokorrak ezartzen dira, eta ebaluazio hori zuzendu behar duten helburuak, printzipioak eta irizpideak formulatzen dira. Hala ere, 2018ko azaroaren 13ko Ebazpenaren D) apartatuan zerrendatutako arau-erreferentziak eguneratu egin beharko dira, horiek formulatu ondoren gertatu diren arau-aldaketan arabera. Zentzu horretan, kontuan hartu beharko dira Euskal Autonomia Erkidegoko Ingurumen Administrazioari buruzko abenduaren 9ko 10/2021 Legean eta Euskadiko natura-ondarea kontserbatzeari buruzko azaroaren 25eko 9/2021 Legean ingurumena babesteko jasotako helburuak, printzipioak eta zehaztapenak; bi kasuetan, arestian aipatutako Ebazpenaren ondoren onartu dira.

Klima-aldaketa lurralde- eta hirigintza-plangintzan eta -kudeaketan kontuan izateko –baita hiri-ingurumeneko, eraikuntzako eta garraio-azpiegituretako esku-hartzeetan ere–, 7/2021 Legearen (maiatzaren 20koa, Klima-aldaketari eta Trantsizio Energetikoari buruzkoa) 21. artikuluko printzipio gidariak eta plangintza-helburuak izango dira kontuan. Eta, zehazki, energia berriztagarria sustatzeak Planaren eremuan hartzen duen garrantzia dela-eta, Aurrerapen Dokumentuan proposatutako lurralde-ereduarekin bat etorritik, aipatutako artikuluko horretako 2. apartatuan adierazitakoak hartuko dira kontuan, baita 2021-2030 aldirako Energia eta Klima Plan Nazional Integratuan adierazitakoak ere.

Planak legegintzatik eta ingurumen-programetatik eratorritako printzipioak integratzen dituen heinean, ingurumen-izaera bereziki duten helburuak planteatzen ditu. Hala eta guztiz ere, LPSaren eremua eta aurreikusten diren plana garatzeko jarduerak eta instalazioak antolatzeke erabilera-erregimen bat garatzeak efektu kaltegarriak izan ditzake ingurumenean, eta hori prebenitu, zuzendu edo gutxitu egin beharko da.

Zehazki, garapen jasangarriko printzipio hauek zuzenduko dute Plana:

Egungo belaunaldien beharrak ziurtatzen dituen garapena, etorkizuneko belaunaldiak beren beharrei aurre egiteko ahalmena arriskuan jarri gabe.

- Lurzoruaren okupazioa geldiaraztea, erabilerak nahastea eta gune degradatuak leheneratzea eta berrerabiltzea sustatuz eta gaitasun agrologiko handikotzat hartzen direnen eta horregatik babestuta dauden okupazioa geldotuz joatea.
- Pertsonen eta salgaien mugikortasun jasangarrirako hiri-ereduak bultzatzea.
- Hiri-segregazioa, hiri-barreiadura eta mugikortasun behartua saihestea irisgarritasuna sustatzeko asmoz, lurzoruaren erabileren plangintza integratuaren, mugikortasunaren, eta hiri-egitura dentso, trinko eta konplexuen bidez.
- Ingurumeneko eraginak minimizatzea, jardueren ondorioak aurrez ebaluatuz.
- Landa-eremuaren jasangarritasuna bermatzea nekazaritzaren eta ingurumenaren arteko oreka zainduz eta bultzatuz.
- Lurraldeko energia, ura, hondakinak eta lurzoruen erabilera arduratsua sustatzea.

Kapital naturala babestea, zaintzea eta leheneratzea eta ekosistemek eskaintzen dituzten zerbitzuak zaintzea. Biodibertsitatearen galera geldiaraztea.

- Biodibertsitatea babestea, horretarako biodibertsitatearen osagaiak modu jasangarrian erabiltzen direla zainduz, ingurumenaren baliabideen erabileratik ateratako etekinetan parte-hartze justua eta bidezkoa lortzeko.
- Natura-ondarea eta biodibertsitatea zaindu, modu jasangarrian erabili, hobetu eta lehengoratzeko betekizunak politika sektorialetan integratzea, kontuan hartuta lurralde- eta hirigintza-antolamenduaren gainetik ingurumen-babesari lehentasuna emateko legezko printzipioa.
- Habitaten eta populazio biologikoen galera eta degradazioa gelditzea eta horien kontserbazio-egoera hobetzea, lurralde erresiliente eta multifuntzional baterantz aurrera egiteko.
- Ondare geologikoaren kontserbazioa indartzea, ondare hori lurralde- eta sektore-plangintzaren tresnetan eta ingurumena prebenitzeko prozeduretan txertatuta.
- Habitatak lotzen dituzten igarobide ekologikoak zaindu eta berroneratzea. Natura 2000 guneen arteko konektagarritasun ekologikoa eta sarearen koherentzia bermatzea.
- Kontserbazio-egoera txarrean dauden ekosistemak oneratu eta kontserbatzeko ekintzak planifikatzea.

Klima-aldaketaren eragina mugatzea.

- Energia berriztagarriak biodibertsitatearen kontserbazioarekin eta ur eta lurzoruen babesarekin bat egiteko moduan ezartzen direla sustatzea.
- Intermodalitatea eta berotegi-efektuko gas gutxiago igortzen dituzten garraiobideak bultzatzea.
- Klima-aldaketarekiko erresilientea, konpaktua eta erabileran mistoa den hiri-egitura bultzatzea.

Aire, ur eta lurzoru garbiak eta osasungarriak bermatzea.

- Arrisku naturalak (uholdeak, akuiferoen kalteberatasuna, higadura) dituzten lurzoruen urbanizazioa geldiaraztea.
- Azaleko uren (ibaiak, estuarioak, kostaldeko urak, aintzirak eta hezeguneak), lurpeko uren eta urarekin lotura duten eremu babestuetako (bainatzeko tokiak, harguneak, nitratoekiko eremu kalteberak) ur-masen egoera ona lortzea.
- Osasunaren Mundu Erakundearen gomendioekin bat etorriz, airearen kalitatea ziurtatzea (bai kanpoaldean, bai barnealdean, zarata barne hartuta) eta zarata handiekiko esposizioa duen biztanleria murrizten dela bermatzea.
- Lurzoru kutsatuaren kudeaketa hobetzea, eragileen eta lurzoruaren erabiltzaile potentzialen berme juridikoa eta jarduketa indartuz.

3. Eremu geografikoa eta ingurumen-gune garrantzitsuak

Arabako Errioxako eremu funtzionalak 315,88 km²-ko azalera dauka, eta mendebaldetik ekialdera elkartzeraz egiten duten bi elementu naturalen artean dago: Toloño mendilerroko gailur-lerroa dauka iparraldean, eta Ebro ibaiaren ibai-ardatza hegoaldean. Antolamera eta fisiografia horren ondorioz, eremuak oso klima mediterranea dauka.

Ingurune biofisikoan, hiri-ingurunean eta giza habitatean, ezaugarri garrantzitsu ugari aurki ditzakegu. Besteak beste, honako hauek:

- Eremua Ebroren demarkazio hidrografikoan dago, eta Ebroko Konfederazio Hidrografikoak kudeatzen du, Estatuaren eskumenekoa izanik. Ibilgu askok eratzen dute sare hidrologikoa; ibilguak iparraldetik hegoaldera jaisten dira, Toloño mendilerroko tokirik altuenetatik Ebro ibaian isuri arte. Bestetik, hiri-hornidurarako hargune ugari daude (batez ere, mendilerroan bertan), eta EAEko hezeguneen zerrendan sartutako 30 hezegune baino gehiago. Planak kontuan hartu beharko ditu, halaber, Eremu Babestuen Erregistroa, babes-perimetria eta erabileren erregulazioa, bat etorrita Ebroko Plan Hidrologikoarekin.
- Hidrogeologiari dagokionez, eremua Guardiako lurpeko ur-masaren gainean dago, iparraldeko muturra kenduta, Toloño mendilerroko ur-masari baitagokio. Bi masen artean, lurpeko ur-masen zenbait sektore identifikatu dira.
- Lurzoruek ez daukate landaredia garatzeko edo nekazaritza ustiatzeko ezaugarri onik, higadura-prozesu bizien eraginpean daudelako. Halere, ezaugarri edafologikoak direla-eta, oso egokiak dira mahastizaintzarako eta ardogintzarako. Balio agrologiko handiko lurzoruek (identifikatu direnek) interes berezia dute.
- Eremuak klima oso mediterranea duenez, lehorreko zereal-laboreek eta mahastiek eremu funtzionalaren guztizko azaleraren bi heren hartzen dituzte. Landaredi naturala, gehienbat, Toloño mendilerroko mendi-hegaletan (artearen eta erkametzen masa jarraituak daude) eta nekazaritza-matrizean, muino batzuetan, irla-basoetan, sakanetan, nekazaritzako lurzatiaren arteko zirrikietan eta ibaiertzetan nahiz hezeguneetan dago. Landaredi-formazio batzuen berezitasuna eta balio ekologikoa direla-eta, Batasunaren intereseko habitat ugari identifikatu dira eremuan; gutxi gorabehera, lurraldearen azaleraren % 20 hartzen dute. Batasunaren intereseko habitatak dituzten eremuak aintzat hartu beharko dira (Europako 92/43/EEE Zuzentaraua, habitat naturalak eta basoko nahiz itsasoko fauna eta flora zaintzeari buruzkoa, I. eranskina); bereziki, lehentasunezko habitatak, Natura 2000 Sarearen barrukoak edo kanpokoak, eta eskualde-intereseko habitatak (geoEuskadiren EUNIS habitat-kartografian identifikatutakoak, 2019).
- Halaber, Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan «galzorian» katalogatutako flora-taxonak babesteko zenbait eremu mugatu dira (1677/1996 Dekretua, uztailaren 9koa, Basa eta Itsas Fauna eta Landaredian Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Zerrenda arautzeko dena, eta dekretu hori eguneratu eta erregularizatu duen ondorengo araudia). Espezie horien artean daude, hala nola, honako hauek: *Cardamine heptaphylla*, *Sonchus maritimus*, *Puccinellia hispanica* eta *Haplophyllum linifolium*. Kontuan hartuko dira kartografiatu diren eta arriskuan dauden flora-espezieen kokagune ezagun guztiak (geoEuskadiren bidez ikus daitezke), baita EAEko flora baskularraren zerrenda gorriaren arabera galzori kritikoan dagoen floraren lehengoratzeko planetan identifikatzen diren babes-eremuak ere.
- Toloño mendilerroko mendi-hegalak onura publikoko mendien mugaketan sartuta daude, eta eremu funtzionalaren azaleraren % 13 inguru hartzen dute.

- Faunari dagokionez, kontserbazio-egoera onean dauden habitat naturalek fauna-aberastasun handia egotea ahalbidetzen dute; batez ere, basoetan, ibaiertzetan, ibilguetan eta hezeguneetan. Nekazaritza-mosaikoak, ordea, neurri handian baldintzatzen du intereseko habitatak eta fauna egotea, nahiz eta toki horietan dagoen fauna askotarikoa izan. Nabarmendu beharra dugu lurraldeak barne hartzen dituela EAEko Batasunaren Intereseko Hegazti Nekrofagoak Kudeatzeko Baterako Planean jasotzen diren eremu zenbait eta honako animalia hauek kudeatzeko planetan sartzen diren eremuak: Bonelli arranoa (*Aquila fasciata*), uhalde-enara (*Riparia riparia*), igaraba (*Lutra lutra*), bisoi europarra (*Mustela lutreola*), mazkar arantzaduna (*Cobitis calderoni*), ibai-kabuxa (*Salapia fluviatilis*) eta hegoaldeko katxoa (*Squalius pyrenaicus*). Aintzat hartu beharko dira, era berean, EAEko Kiropteroak Kudeatzeko Planak kiropteroentzako proposatutako babeslekuak eta lehentasunezko eremuak, estepako hegazti kalteberentzako garrantzi bereziko eremuak eta hegaztiak eta biodibertsitatea kontserbatzeko eremu garrantzitsuak.
- Abifauna babesteko eremuak ere badaude, eta ikusi da linea elektrikoen tarte batzuek ez dituztela betetzen abuztuaren 29ko 1432/2008 Errege Dekretuaren manuak (1432/2008 Errege Dekretua, abuztuaren 29koa, goi-tentsioko linea elektrikoetako hegaztien elektrokuzioaren eta talken ondoriozko heriotzak murrizteko neurriak ezartzen dituen). Bestetik, hegazti nekrofagoak elikatzeko interes bereziko eremutzat eta eremu babestutzat jo da Toloño mendilerroaren ingurua, bat etorrita EAEko Batasunaren Intereseko Hegazti Nekrofagoak Kudeatzeko Baterako Planarekin.
- Eremuan, honako eremu babestu hauek identifikatu dira:
 - RAMSAR zerrenda, Guardiako aintzirak (Carralogoño, Carravalseca, Prao de la Paul eta Musco) (3ES036)
 - Guardiako aintziren erreserba naturala (ES211002)
 - Arabaren hegoaldeko mendilerroak HBBE-KBEa (ES2110018)
 - Ebro ibaia KBEa (ES2110008)
 - Guardiako aintzirak KBEa (ES2110021)
- Gainera, beste naturagune batzuk identifikatu dira; hala nola: EAEko naturagune garrantzitsuen katalogo irekia, LAGetako natura-intereseko guneak, EAEko inbentarioko hezeguneak (uztailaren 27ko 160/2004 Dekretua eta aldaketak), Ebroren Demarkazioko Plan Hidrologikoko eremu babestuak, Arabako baso-erreserben katalogoa, geologia-intereseko lekuak («Euskal Autonomia Erkidegoko 2020rako Geodibertsitate Estrategiaren» Geologia Intereseko Lekuen Inbentarioa) eta gailur katalogatuak.
- Eremuak barne hartzen ditu, halaber, LAGetako azpiegitura berdeko elementu batzuk, Arabako Lurralde Historikoko Azpiegitura Berdearen Planeko elementu batzuk, Arabako Foru Aldundiak proposatutako Igarobide Ekologikoen Sareko elementu batzuk (Arabako Lurralde Historikoko Ekologia eta Paisaia Konektagarritasun Estrategia. Arabako Foru Aldundia, 2005) eta Euskal Autonomia Erkidegoko Igarobide Ekologikoen Sarerako proposatutakoak (Eusko Jaurlaritzako Biodibertsitate Zuzendaritza, 2005).
- Eremua paisaia mediterraneo batean dago, eta izaera antropiko nabaria dauka; gehienbat toki produktiboa da, eta aberatsa elementu historiko-kulturaletan. Eremu funtzionalean, paisaia-interes bereziko 14 zona identifikatu dira (Arabako Lurralde Historikoko Paisaia Berezi eta

Nabarmenen Katalogoa, Diputatuen Kontseiluaren 2005eko irailaren 27ko 829. erabakiaren bidez onetsia), eta eremua, oro har, kultur ondasun gisa kalifikatuta dago (89/2014 Dekretua, ekainaren 3koa, Arabako Errioxako (Araba) ardoaren eta mahastien paisaia kulturala kultur ondasun, monumentu-multzo kategoriarekin, kalifikatzeko dena).

- Ingurumen-arriskuei dagokionez, eremuaren orografia dela-eta, zati handi batek higadura-prozesuak jasan ditzake, neurri handi edo txikiagoan. Bestetik, mendilerroan batik bat, akuiferoak oso kalteberak dira kutsadurarekiko, eta basoetan suteak izateko arrisku handia dago. Eremu funtzionalean, kutsatuta egon daitezkeen lurzoruen inbentarioan sartutako zenbait lurzati identifikatu dira. Horietako asko eremu urbanizatuen inguruan daude, industria-jarduerara lotuta; beste batzuk, berriz, sakabanatuta daude, eta zabortege gisa erabiltzen dira. Izki ibaiaren ibilgua, Oion igarotzean, uholde-arrisku handiko eremutzat jo da, eta uholde-arriskuko zonak kartografiatu dira inguruetan, baita Moreda Araban ere, Barriobusto ibaiaren uraldiak direla-eta; halere, Uraren Euskal Agentziak idatzitako txostenaren arabera, uholde-arriskuko eremuen informazio grafikoa osatu beharko da (Barriobusto eta Valdecabras errekek Moreda Arabatik igarotzen diren tokian).

4. Jarduketak kokatzeko eremu desegokiak

Hasteko, ingurune fisikoan ondorioak dituzten jarduketak kokatzeko eremu desegokitzen joko dira honako hauek: aurreko apartatuan jasotako ingurumen- eta kultura-balio garrantzitsuak dituzten eremu guztiak, baita beste hainbat eremu ere, non erabilera edo neurri jakin batzuk (Planean aurreikusitakoekin pareka daitezkeenak) mugatuta edo debekatuta baitaude dagozkien lurralde-plangintzetan eta plan sektorialetan (LAG, hezeguneen LPSa, nekazaritza eta basozaintzako LPSa eta ibaiertzak eta errekek babestu eta antolatze LPSa...), baita Natura 2000 Sareko eremuei edo beste eremu batzuei lotutako beste arau-xedapen batzuetan ere: baliabide naturalak antolatze planak eta natura-parkeen erabilera eta kudeaketa zuzentzeko planak; eremu babestuetako plan bereziak; Natura 2000 Sareko guneak izendatzeko dekretuak, espezie mehatxatuak kudeatzeko planak... Era berean, desegokitzen joko da baso naturaletan eta Batasunaren intereseko lehentasunezko habitatetan jarduketa jakin batzuk ezartzea, eta horrelako eremuak babes bereziko kategorian sartzeko aukera baloratuko da.

Zentzu horretan, hiri-hazkundeko perimetroari dagokionez, Natura Ondarearen eta Klima Aldaketaren Zuzendaritzak emandako txostena aintzat hartuta, upategien lurralde-parkeak eta lurzoru urbanizazinean dauden upategiak zehaztu beharko dira, eta jarduketak mugatu, landaredi autoktonoa duten gainazalei kalterik ez egiteko, nahiz eta, orain arte, eskualdeko testuinguruan balio txikia eman zaien: zaindu egin behar dira, gainazalon funtzionaltasun ekologikoa bermatzeko (adibidez, larre xerofiloak –Batasunaren intereseko habitatak dira, 6220* kodearekin– edo erromero-sailak). Bestalde, bat etorrita Arabako Foru Aldundiaren Ingurumen Jasangarritasuneko Zerbitzuaren txostenarekin, *Quercus faginea* espeziearen ale ugariak zorrotz babestu behar dira (Lezako Lonbila upategi-auzo tradizionalako eremu urbanizatuan daude ehun urtetik gorako zuhaitz horiek).

Aipatutako azken txostenaren arabera, ez da upategi eta eraikin berririk jarriko Toloño mendilerroko KBE-HBBEaren oinarrian, «Toloño mendilerroko hegoaldeko oina» paisaia katalogatu bereziaren barruan, ez eta Guardiatic hurbil dauden zona batzuetan ere; halaber, ezingo dira handitu babes bereziko lurzoruetan dauden upategiak. Nekazaritzako eta abeltzaintzako eremuetan planteatu beharko dira beti, birkalifikatzea ekarri gabe. Halaber, udalerrietako hiri-periferiako eremuetan «upategien lurralde-parkeak» garatzeari dagokionez, ez dira urbanizazio eta jarduketa berriak egingo ingurumen-kalitate eta -hauskortasun handiko eremuetan; bereziki, Guardiako aintziren erreserba naturalaren ondo-ondoko ingurunea eta eremu periferikoa nabarmentzen dira.

5. Aurretiaz egindako kontsultei emandako erantzunen ingurumen-azterketa laburra

Jarraian, ukitutako administrazio publikoei eta interesdunei kontsultak egiteko izapidean jasotako txostenetako ingurumen-alderdi garrantzitsuenak laburbiltzen dira:

Eusko Jaurlaritzako Natura Ondarearen eta Klima Aldaketaren Zuzendaritzak honako gogoeta hauek egin ditu adierazitako alderdiei dagokienez:

a. Natura-ondarean eragiten duten jasangarritasun-irizpideak.

Ondorioztatu du proposatutako lurralde-ereduak bat egiten duela zehaztutako jasangarritasun-irizpide gehienekin. Halere, iradoki du irizpideok kontuan har daitezela LPParen etorkizuneko bertsioetan eta, nolana ere, ingurumen-azterketa estrategikoak egoki justifikatu beharko dituela.

b. Proposamen orokorrak.

Aurreko LPParen azterketa bat falta da, eremu funtzionalaren garapen jasangarri eta koherentea lortzeko mantendu, indartu edo aldatu behar diren alderdiak ikusteko.

LPPak xehe zehaztu beharko du lurralde-ereduaren proposamena, natura-interes handiena duten elementuak zaindu eta elementuoi balioa emateari dagokionez. Informazio horrek dokumentazio grafikoa izango du lagun, proposamenaren inplikazioak ondo aztertu ahal izateko.

Bestetik, ura kudeatzeko proposatu den ereduari buruz, kontsumoa doitzea bermatzeko neurri zehatzak ezarri beharko ditu LPPak, eta neurriok bat egin beharko dute eskualdearen gaur egungo nekazaritza-garapenarekin.

c. Hazteko proposamenak

Proposatu diren upategien lurralde-parkeei eta hazkunde-perimetroei dagokienez, azalera okupatuak, hirigintza-zehaztapenak eta abar zehaztu beharko dira, proposamenaren irismena baloratu ahal izateko.

Bi kasuetan, baliteke proposatutako garapen berrietan intereseko landaredi autoktonoa egotea (adibidez, Batasunaren intereseko lehentasunezko habitatak dira larre xerofiloak –6220* kodea– eta erromero-sailak), eta zaindu egin behar da, gainazalon funtzionaltasun ekologikoa bermatzeko. Hortaz, LPPak aipatutako zonak zehaztu beharko ditu, eta ingurumen-azterketa estrategikoak (IAE) inaktuak aztertuko ditu, etorkizuneko garapenetarako baldintzak ezartzearekin batera.

Lurzoru urbanizaezinean upategiak jartzea baimentzeko mugaketak zehaztu beharko dira, eta IAEk gaiari buruzko balorazio zehatzagoa egin beharko du.

d. Lurzoru urbanizaezinaren zonifikazioa

Elementuen mugak egiaztatu ahal izateko mapak aurkeztu beharko dira.

Ez daukagu argi babes bereziko kategoriak Ebro ibaia hartuko lukeen, zeina kontserbazio bereziko eremu izendatuta baitago, edo ingurumena hobetzeko kategorian sartuko litzatekeen. Kontua argitzeaz gainera, berariaz adierazi beharko da zein diren eremuan sartutako eremu babestuetan indarrean dauden plangintza- eta kudeaketa-tresnak, tresna horiek lehentasuna baitute LPParen erabileren erregulazioaren aurrean.

Xehetasunez aztertu beharko da nekazaritza eta abeltzaintzaren, eta landazabalen kategoriaren barruko zonifikazioa, sartuta dauden nekazaritza-eremu batzuk, oraingo egoeraren arabera (adibidez, aspalditik abandonatuta badaude eta landaredi naturala badute), beste kategoriatara esleitu beharko liratekeelako (esate baterako, ingurumena hobetzeko kategoriara edo babes bereziko eremuen kategoriara).

Iparraldetik hegoaldera mendilerroa Ebro ibaiarekin lotzen duten errekek mendi-baso gisa kalifikatzea onargarria izan daiteke; dena dela, ibaiertzetan dagoen landaredia eta errekek igarobide ekologiko gisa duten funtzionaltasuna bermatzeko neurri zehatzak hartu beharko dira (lehengoratzeko aurreikuspenak eta abar).

Eusko Jaurlaritzako Larrialdiei Aurre Egiteko eta Meteorologiako Zuzendaritzak babes zibileko arriskuen berri eman du, eta Planak kontuan hartu beharko ditu; hala nola, eremu funtzionalaren uholde-arriskua, arrisku sismikoa, baso-suterako arriskua, arrisku teknologikoak eta azpiegitura handiekin (parke eoliko edo fotovoltaiakoekin) lotutako arriskuak. Bada, proiektuak izapidetzean eman diren txostenak aipatu ditu zuzendaritza horrek.

Bestalde, Arabako Foru Aldundiaren Ingurumen Jasangarritasuneko Zerbitzuak honako gogoeta hauek egin ditu:

- a. Ekologia- eta paisaia-balio handiagoko eremuei buruz.

Arabako Errioxako LPParen dokumentazioak eremu funtzionalaren kartografia jaso beharko luke, ingurumen-kalitateagatik eta -sentikortasunagatik sailkatu eta katalogatu diren figurak, naturaguneak eta eremuak zonakatzeko. Hala, uste du eremuok dokumentazioan aipatu diren arren, figura batzuk ez direla behar bezala aintzat hartu; adibidez, habitatei buruzko Zuzentarauaren arabera Batasunaren interesekoak diren habitatak, Arabako Foru Aldundiak berezitat edo nabarmentzat katalogatutako paisaiak eta arriskuan edo galzorian katalogatutako espezieen interes bereziko eremuak.

Txostenean, aintzat hartu behar diren eremu katalogatuen zerrenda bat jasotzen da, eta ebazpen honen 3. apartatuan aipatu ditugu.

- b. Landaredi autoktonoa (nekazaritza-matrizean sartutako basoak) babesteari buruz.

Ondo ikusi du babes bereziko lurzoru urbanizaezinaren kategorian sartzea zuhaitzi naturalak eta baratze-alorren eta ezponden artean garatzen den landaredi interstizial naturala. Nolanahi ere, LPPak jarraipen- eta zaintza-neurri nahiz -zehaztapen zehatzak planteatu beharko ditu, Planaren helburuak lortu eta eremua narriatzea saihesteko.

Gainera, Plana taxutzeko esparruan, ingurumena hobetzeko eremuen identifikazio kartografikoa egitea komeni da, ingurumena lehengoratzeko jarduketak proposatu eta abiatzeko.

- c. Lurzoru urbanizaezinean upategi berriak baimentzeari eta upategien kokapenarekin zerikusia duten beste gogoeta batzuei buruz.

Lurzoru urbanizaezinean dauden upategiek, handitu ahal izateko, nekazaritzako eta abeltzaintzako eremuetan egon beharko dute, eta birkalifikazioak saihestu beharko dira. Babes bereziko eremuak nekazaritzako eta abeltzaintzako eremu bihurtzeko izapideak (birkalifikazioa) nola saihestu zehaztu beharko da. Bestetik, ezingo da upategirik jarri Toloño mendilerroko KBE-HBBEaren oinarrian, «Toloño mendilerroko hegoaldeko oina» paisaia katalogatu bereziaren barruan, ez eta Guardiatic hurbil dauden zona batzuetan ere.

Era berean, udalerrietako hiri-periferiako eremuetan «upategien lurralde-parkeak» zehazteko, ez dira urbanizazio eta jarduketa berriak egingo Guardiako aintziren biotopo babestutik hurbil dauden inguruneetan eta eremu periferikoan.

Amaitzeko, upategi-auzo tradizional batzuetan dauden landare-elementu nabarmenenak zorrotz babesteko neurriak hartu beharko dira. Zentzu horretan, Lezako Lonbila upategi-auzo tradizionala nabarmendu behar dugu, *Quercus faginea* espeziearen ehun urtetik gorako ale ugari baitaizka.

d. Energia berriztagarria sortzeko azpiegituren antolamenduari buruz.

Saturazio-atalaseak planteatzeaz gainera, egoki ikusten dute energia berriztagarrien proiektuak ezartzeko baldintzak zehaztea, lurzoruak babesteari, ebakuazio-linea elektrikoak optimizatzeari, biodibertsitatea hobetzeari eta beste gai batzuei dagokienez.

Uste dute «lehentasuneko zonen» planteamendua energia berriztagarrien LPSrako gorde beharko litzatekeela, baita ingurumen-ebaluazioko prozeduran ezartzen diren baldintzetarako ere.

e. Klima-aldaketa arindu eta klima-aldaketara egokitzeari buruz.

Planaren lurralde- eta ingurumen-antolamenduko neurri askok klima-aldaketa arintzea eta hartara egokitzea dute helburu; halere, Plana Klima Araba 2050 Estrategiarekin bat datorren aztertu eta kontrastatzeko atal espezifiko bat egin beharko litzatekeela uste da.

f. Ebro ibaiaren ibaiertzeko hezeguneak babestu eta hobetzeari buruz.

Uste dute LPPak barruan hartu beharko lituzkeela Hezeguneen LPSak dagoeneko ezartzen dituen antolamendu-neurri espezifikoak indartu edo sendotzeko neurriak. Neurri on helburuak izan behar du Ebro ibaiaren inguruko aintzirekin, ihitokiekin eta ibar-basoekin muga egiten duten eremuetan eta Ebro ibaiaren ibaiertzetan nekazaritzako jarduerak birmoldatzea, hezegune esanguratsuenen ondoan babes-zerrenda eraginkorrak sor daitezen.

g. «Bide-sarea» – «Erlazio-sistema» planteamenduari buruz.

Aurrerapen Dokumentuak alderdi honetan egindako planteamenduak balorazio ona jaso du. Edonola ere, uste da, errepide-sarea ez ezik, «erlazio-sistemaren» kartografia ere sartu beharko dela, bai funtzionamenduan dauden Ibilbide Berdeen Sareari eta Bizikleta Bideen eta Ibilbide Berdeen LPSa handitzeko proposamenari dagokienez, bai Arabako Lurralde Historikoko Nekazaritza eta Landa Bideen Sareari dagokionez.

Honako foru-arau hauek kontuan hartu behar dira:

- 1/2012 FA, Arabako lurralde historikoko ibilbide berdeei buruzkoa.
- 4/2010 FA, Arabako lurralde historikoko bizikleta bideei buruzkoa.
- 6/1995 FA, Arabako landa-bideak erabili, kontserbatu eta zaintzeari buruzkoa.
- 20/1990 FA, Arabako errepideei buruzkoa.

Uraren Euskal Agentziak honako gogoeta hauek egin ditu:

a. Jabari publiko hidraulikoari (JPH) eta hari lotutako babes-eremuei dagokienez, honako hauek jaso beharko dira Planaren araudian:

JPHaren zortasun-eremuan ezingo da oztoporik egon, ezta aldaketarik egin ere. JPHari edo haren babes-eremuei eragingo dien edozein jarduketa abiatzeko, Ebroko Konfederazio Hidrografikoaren administrazio-baimena beharko da. Ibaiak eta Errekak Antolatzeko LPSan ezartzen diren gutxienerako ubide-atzeratzeak aintzat hartu beharko dira.

b. Uholde-arriskuari buruz.

Planak barruan jaso beharko ditu ur-ingurunea eta uholde-arriskutik babesteko alderdiak eta jarraibideak, LAGetan aipatzen direnak. Hala badagokio, ibilguen ingurunean kokatutako antolamendu-dokumentuetan, azterlan edo analisi hidrauliko bat egingo da, eta, beharrezkoa bada, uholde-arriskuari buruzko araudiarekiko bateragarritasuna bermatu beharko dute. Moreda Arabaren eremuko informazio grafikoa osatu beharko da.

c. Hirigintza-prozesuak lursaila irazgaizteari buruz.

Planek eta proiektuek kontuan hartu beharko dute lursaila irazgaiztearen arloan aplikatu daitezkeen araudia, eta, hala badagokio, drainatze jasagarriko hiri-sistemak sartzeko aukera aztertu beharko dute; gainera, erabilera industrialeko lursailen kasuan, betekizuna izan beharko luke horrek, hirigintzaren inpaktuak (karga kutsatzailea) murrizteko.

d. Eremu Babestuen Erregistroari buruz.

Planak ur-hargune garrantzitsuenak jaso beharko ditu. Zehazki, Eremu Babestuen Erregistrokoak.

e. Hornidurari buruz.

Baliabide nahikoa dagoen eta emari ekologikoekiko bateragarria den egiaztatu beharko da, eta jaso. Planak adierazi egin beharko du udal-planteamenduak etorkizuneko premiak balioetsi eta baliabidearen jatorria identifikatu beharko dituela.

f. Saneamenduari buruz.

Hirigintza-aurreikuspenetan, saneamendu-azpiegitura egoki bat jaso beharko da; azpiegitura horrek gaur egungo sareetara lotuta egon beharko du, eta banatzailea izan. Industria- eta/edo upategi-erabilera ezartzen bada, hala badagokio, tratatzea eskatuko da sarera lotu aurretik.

Azkenik, Ebroko Konfederazio Hidrografikoak txostenean ondorioztatu du honako alderdi hauek azpimarratu beharko direla Azterketan:

- a. Jarduketek kokapena justifikatu beharko da, ur-ingurunea kontuan hartuta.
- b. Eraikuntza- nahiz ustiapen-faseetan ur-ingurunean eragin litezkeen inpaktuak aztertu beharko dira.
- c. Lehentasunezko fluxu-eremuetan egingo diren jarduketek bateragarriak izan beharko dira urtarilaren 11ko 9/2008 Errege Dekretuarekin (9/2008 Errege Dekretua, urtarilaren 11koa, Jabari Publiko Hidraulikoaren Erregelamendua aldatzen duena, apirilaren 11ko 849/1986 Errege Dekretuak onetsia) eta gainerako araudi aplikagarriarekin.
- d. Ur-ingurunean sortuko diren inpaktuak baloratu beharko dira, ahalik eta zehatzen.
- e. Ur-ingurunean ingurumena zaintzeko neurriak eta planak planteatu beharko dira.
- f. Ur-emakida berri bat egiten bada edo dagoena aldatzen bada, horren berri emango zaio arroen erakunde honen mendeko Uren Ikuskatzailetzari.
- g. Jabari publiko hidraulikoa kutsatzeko edo narriatzeko gai den jarduera orok (bereziki, uren isurpenek eta ur kontinentalak kutsa ditzaketen produktuen isurpenek) dagokion administrazio-baimena izan behar du.

6. Ingurumen-azterketa estrategikoan kontuan hartu beharreko funtsezko alderdien definizioa eta irismena

Ingurumen-azterketa estrategikoak (aurrerantzean, Azterketa) Ingurumen-ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legearen IV. eranskinean ezarritako gutxienezko edukia izan beharko du, eta

haren osagarri erabiliko da, halaber, planen eta programen ingurumen-ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duen urriaren 16ko 211/2012 Dekretuaren II. eranskinean jasotakoa.

Aurrekoarekin bat etorritik, garatzen diren apartatuek honako eskema metodologiko hau bete behar dute:

1. Proposatutako planaren deskribapena
 - 1.1. Plangintzaren esparrua eta helburuak
 - 1.2. Planaren irismena, edukia eta garapena
 - 1.3. Plangintza-alternatibak
2. Ingurumenaren ezaugarrien zehaztapena
 - 2.1. Ingurumen-egoeraren deskribapena
 - 2.2. Laburpena: ingurumen-alderdi garrantzitsuak
3. Ingurumen-eraginak
4. Natura 2000 Sareko guneei eragin dakiekeen kaltearen balorazioa.
5. Prebentzio-, zuzenketa- eta konpentsazio-neurriak.
6. Ingurumena zaintzeko programa
7. Ingurumen-laburpena
8. Laburpen ez-teknikoa

Ebaluatzen den dokumentuaren ezaugarriak direla-eta, uste da Azterketak hurrengo alderdietan sakondu behar duela, jarraian adierazten den zabaltasun- eta zehaztasun-mailarekin:

6.1. Planaren deskribapena

Deskribatuko da zer alderdik osatzen duten Plana, eta argi eta garbi identifikatuko da Plana gauzatzearen ondoriozko etorkizuneko ekintzetatik zeinek dakarten ingurumenean efektu kaltegarriak izateko arriskua. Hori guztia, honako apartatu hauetan adierazitako egitura eta xehetasunekin:

6.1.1. Plangintzaren esparrua eta helburuak

a. Azterketak barne hartuko du Planarekin lortu nahi diren helburu zehatzei buruzko laburpen txiki bat. Gainera, labur azalduko da Plana egitean nola hartu diren kontuan ingurumena babesteko helburuak eta ebazpen honen 2. apartatuan nahiz Eusko Jaurlaritzako Natura Ondarearen eta Klima Aldaketaren Zuzendaritzaren txostenean adierazitako jasagarritasun-printzipioak eta -irizpideak.

Planean, aurretiko plangintzaren (aurreko LPParen) azterketa eta azterketaren emaitzak jaso beharko dira; hau da, indarreko lurralde-ereduaren indarguneak eta ahulguneak zehaztu beharko dira, eta, hortaz, eremu funtzionalaren garapen jasagarri eta koherentea lortzeko mantendu, indartu edo aldatu behar diren alderdiak ere bai. Planaren bitartez indarreko antolamenduaren barruan aldatuko diren alderdi zehatzak eta zehaztapenak deskribatuko dira.

b. Identifikatuko da zein diren Planaren gainetik dauden plan edo programak, zeinen helburuak eta zehaztapenak Planaren bidez garatzen baitira. Azaletik deskribatuko dira Planaren xedearekin edo eremuarekin zerikusia duten plan edo programa horien zehaztapenak eta aurreikuspenak, bai eta Planari aplikatu behar zaizkion ingurumena babesteko irizpide, helburu eta zehaztapenak ere. Adierazi beharko da zer erreferentzia eta data duten hierarkian Planaren gainetik dauden plan edo programen

onespen-egintzek, eta zehaztuko da ea plan edo programa horiei ingurumen-ebaluazio estrategikoa egin zaien ala ez.

c. Hala badagokio, adierazi beharko da zer irizpide eta zehaztapen ezarri diren hierarkiaz planaren gainetik dauden planen ingurumen-adierazpen estrategikoan, baita plana garatzeko beste tresna batzuetan ezarritakoak ere, baldin eta ebaluatu beharreko planaren eremuari edo xedeari aplikatzekoak badira. Ingurumen-adierazpen estrategikoen erreferentzia aurkeztuko da; halaber, zer aldizkari ofizialetan argitaratu diren zehaztuko da, eta kontsulta-gunerako esteka txertatuko da.

d. Adieraziko da ingurumena babesteko zer irizpide, helburu eta zehaztapen finkatzen diren arauetan eta Planarekin hierarkia-harremanik ez duten beste plan eta programa batzuetan ere (Batasunekoak, estatukoak, autonomia-erkidegokoak edo tokikoak), baldin eta aplikatu beharrekoak badira.

Zehazki, eta beste batzuen artean, honako plan eta arau hauek hartuko dira kontuan:

- 7/2021 Legea, maiatzaren 20koa, Klima Aldaketarena eta Trantsizio Energetikoarena.
- 4/2019 Legea, otsailaren 21ekoa, Euskal Autonomia Erkidegoko Jasangarritasun Energetikoari buruzkoa.
- 2021-2030 aldirako Energia eta Klimaren Plan Nazional Integratua.
- 2050erako Klima Aldaketaren EAEko Estrategia.
- Klima Araba 2050 Estrategia.
- Euskal Autonomia Erkidegoko 2030erako Biodibertsitate Estrategia.
- Euskadiko 2030erako Energia Estrategia.
- Euskal Autonomia Erkidegoko 2020rako Geodibertsitate Estrategia.
- Euskadiko Lurzorua Babesteko 2030erako Estrategia (izapidetze-bidean).
- Euskal Autonomia Erkidegoko Lehentasunezko Ekintza Esparrua (LEE).
- EAEko Hondakinak Prebenitzeko eta Kudeatzeko 2030erako Plana.
- Euskadiko Ekonomia Zirkularraren 2030erako Estrategia.
- EAEko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak (LAG).
- Hezeguneen Lurralde Plan Sektoriala.
- EAEko Ibaiak eta Errekak Antolatzeko Lurralde Plan Sektoriala.
- EAEko Nekazaritzako eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektoriala.
- Ebroko Uholde Arriskua Kudeatzeko Plana eta Plan Hidrologikoa.
- Arabako Lurralde Historikoko Azpiegitura Berdearen Plana (ABP).
- Arabako Lurralde Historikoko Bizikleta Bideen eta Ibilbide Berdeen LPSa.
- Euskadiko Energia Berriztagarrien LPSa (izapidetze-bidean).
- 4/2015 Legea, ekainaren 25ekoa, Lurzorua kutsatzea saihestu eta kutsatutakoa garbitzekoa.
- 122/2021 DEKRETUA, martxoaren 30ekoa, Arabako Errioxako (Araba) ardoaren eta mahastien paisaia kulturala kultur ondasun monumentu multzo kategoriarekin deklaritzen duen Dekretua aldatzen duena.

- 213/2012 Dekretua, urriaren 16koa, Euskal Autonomia Erkidegoko hots-kutsadurari buruzkoa.
- Natura 2000 Sareko guneein edo beste gune babestu batzuekin zerikusia duten beste arau-xedapen batzuk: baliabide naturalak antolatzeke planak eta natura-parkeen erabilera eta kudeaketa zuzentzeke planak; gune babestuen plan bereziak; Natura 2000 Sareko guneak izendatzeko dekretuak, espezie mehatxatuak kudeatzeko planak...

6.1.2. Planaren irismena, edukia eta garapena

a. Planak antolatu nahi den lurralde-eredu berriaren inguruan jasotzen dituen aurreikuspenak azalduko dira, argi identifika daitezzen indarreko aurreikuspenei buruz egiten diren proposamen berriak. Lurzoru urbanizaezinean jarduketa berriak egitea edo daudenak handitzea dakarten proposamenak azpimarratuko dira. Ahalik eta zehatzen deskribatuko dira honako hauekin zerikusia dutenak: ingurune fisikoaren eta azpiegitura berdearen antolamendua, hiri-hazkundeko perimetroa, upategien lurralde-parkeak, lurzoru urbanizaezinean jarri nahi diren upategiak, lurzoria eta baliabideak erabiltzeko araubidea eta Plana garatuko duten jarduketak eta proiektuak.

Azterketak Planaren aplikazioaren ondorioz planteatzen diren ekintzak deskribatuko ditu, zehatz, eta haiek lotura izan beharko dute Planak eragindako eremuan indarrean den hirigintza-antolamenduaren aldean dakartzan aldaketekin edo xehakapenekin, baldin eta ingurumenean ondorio kaltegarri nabarmenak izan baditzaizkete.

Planak erabilera, jarduera eta proiektu jakin batzuetara bideratutako espazioen definizioari buruzko zehaztapenak jasotzen dituenean, dagozkion lurralde-eremuak deskribatu eta kokatuko dira.

Proposatutako hazkundeak mugatu egin beharko dira, landaredi autoktonoa duten gainazalei kalterik ez egiteko, nahiz eta, orain arte, eskualdeko testuinguruan balio txikia eman zaien: zaindu egin behar dira, gainazalon funtzionaltasun ekologikoa bermatzeko (adibidez, larre xerofiloak –Batasunaren intereseko habitatak dira, 6220* kodearekin– edo erromero-sailak). LPPak jarraipen- eta zaintza-neurri nahiz -zehaztapen zehatzak planteatu beharko ditu, Planaren helburuak lortu eta eremua narriatzea saihesteko. Era berean, upategi-auzo tradizional batzuetan dauden landare-elementu nabarmenenak zorrotz babesteko neurriak hartu beharko dira. Zentzu horretan, Lezako Lonbila upategi-auzo tradizionala nabarmendu behar dugu, *Quercus faginea* espeziearen ehun urtetik gorako ale ugari baitaizka.

Gainera, Plana egiteko esparruan, ingurumena hobetzeko eremuen identifikazio kartografikoa egitea komeni da, ingurumena lehengoratzeko jarduketak proposatu eta abiatzeko. Zehazki, Natura Ondarearen eta Klima Aldaketaren Zuzendaritzak igorritako txostenean, mendilerroaren oinean dauden nekazaritzako lursailak (+600 m-ko kotan daudenak) zehatz aztertzea proposatzen da, oraingo egoeraren arabera ingurumena hobetzeko kategoriara edo babes bereziko eremuen kategoriara esleitu daitezkeelako.

Ingurune fisikoa kategorizatzeari dagokionez, argitu egin beharko da Ebro ibaiaren kontserbazio-eremu berezia babes bereziko kategorian edo ingurumena hobetzeko kategorian sartuko den. Gainera, xehetasunez aztertuko da nekazaritza eta abeltzaintzaren, eta landazabalen kategoriaren barruko zonifikazioa, egoki kategorizatu ahal izan daitezzen ezaugarrien arabera beste kategoria batzuetara esleitu beharko liratekeen lursailak.

Eremu funtzionalaren barruko biodibertsitatearen erreserben eta igarobide ekologikoen mapa egin beharko da, oinarritzat hartuta LAGen azpiegitura berdea eta Euskal Autonomia Erkidegoko Igarobide Ekologikoen Sarearen proposamena (Eusko Jaurlaritzako Biodibertsitate Zuzendaritza, 2005).

Baliabide naturalak modu efizientean erabiltzea sustatzeko helburuarekin, Azterketak identifikatu egin beharko ditu dagoeneko eraldatuta dauden eremu hutsak edo gutxiegi erabiliak, lurzoru naturala okupatzea saihesteko. Halaber, ur-baliabidea erabiltzeari dagokionez, kontsumoa doitzea bermatzeko jarduketak zehatzak ezarri beharko ditu; jarduketok bat etorri beharko dira eskualdearen gaur egungo eta etorkizuneko nekazaritza-garapenarekin, Planaren helburuen arabera.

Energia berriztagarria sortzeko azpiegituren antolamenduan, kontuan hartu beharko da Euskadiko Energia Berriztagarrien Lurralde Plan Sektorialean proposatzen dena (ingurumen-azterketa estrategikoa idazten den unean indarrean den LPSa hartuko da aintzat). Euskadiko Energia Berriztagarrien LPSari hasierako onespina emateko dokumentuan proposatzen denez, lurralde- edo hirigintza-plangintzan zehaztu eta mugatu beharko dira maila ertaineko instalazioetarako hautatutako kokapen-eremuak, bai energia eolikorako (1 eta 5 aerosorgailu bitartean dauzkaten edo 1 MW-ko edo hortik gorako eta 30 MW-tik beherako potentzia instalatua daukaten instalazioak), bai energia fotovoltaiakorako (5 hektarea baino gutxiago hartzen dituzten eta 1 MW-ko edo hortik gorako eta 2,5 MW-tik beherako potentzia instalatua daukaten instalazioak). Dokumentu horren arabera, eremuok mugatutakoan, aipatutako instalazioei erabilera egokia emango zaie, eta zuzenean ezarri ahaliko dira. Zentzu horretan, Arabako Foru Aldundiaren Jasangarritasuneko Zerbitzuak adierazi duenez, egokitzen jo da LPSan eremu baztergarriak zehaztu (Toloño mendilerroa eta mendilerroaren oina, hurbileko nekazaritzari gordetako lurzoruak, monumentu-multzoen eragin-eremuak, mahasti zaharrak eta olibadiak) eta saturazio-atalaseak ezarri ahaliko diren baldintzapeko zonak ezarri ahal izatea.

Halaber, egoki ikusi da energia berriztagarrien proiektuak ezartzeko baldintzak zehaztea, lurzoruak babesteari, ebakuazio-linea elektrikoak optimizatzeari, biodibertsitatea hobetzeari eta beste gai batzuei dagokienez.

b. Planeko proposamenak eta jarduketak gauzatzeko erabiliko diren proiektuen ezaugarriak buruzko aurreikuspena egingo da Azterketan. Hain zuzen ere, Planean kokapenari, tipologiari, tamainari, funtzionamenduari eta baliabide naturalen esleipenari buruz jasotako zehaztasunak aztertuko dira, Planaren esparruan etorkizunean gauzatuko diren proiektuei dagokienez.

Planaren barnean egonik ingurumen-inpaktuaren ebaluazioa egitera behartuta dauden proiektuak identifikatu beharko ditu Azterketak, garapenaren baldintzak ezartzeko eta, hala badagokio, proiektuak gauzatzean ahalik eta kalte gutxien sortzeko gidalerroak ezartzeko.

c. Ingurumenean eragina izan dezaketen Planeko ekintzak deskribatu eta kokatuko dira, eta garrantzi handienekotik txikienera hierarkizatuko dira, kontuan hartuta haien kokapen zehatza, izaera, magnitudea eta baliabide naturalen kontsumoa. Horrela deskribatutako plan-ekintza bakoitzari kode bat esleituko zaio. Kode hori Azterketaren hurrengo apartatuetan erabiliko da, baldin eta aipatu behar bada.

d. Plana onartu ondoren, haren garapena zehaztu eta plangintzaren geroagoko faseak aipatuko dira, baita Planaren zehaztapenak ezartzeko tresnak ere. Era berean, garapen-tresna edo -proiektu horiei ingurumen-ebaluazioa egin dakiekeela aurreikusi beharko da.

e. Nolanahi ere, Plana garatzeko zenbat denbora aurreikusten den erantsiko da, eta, hala badagokio, aurreko apartatuan azaldutako ekintzetarako denbora-aurreikuspena zehaztuko da.

f. Epigrafe honetan biltzen den informazioa kartografikoki islatuko da dagokion eskalan, eta lurraldearen erabilera eta ingurumen-eragin nabarmenen arriskua duten Planeko aurreikuspen eta jarduketak adierazi beharko dira. Informazio kartografikoa atxiki beharko da, gutxienez honako hauek

jasoko dituen: eremuaren mugaketa eta jarduketa guztien kokapena, PDF (geo-erreferentziatuta) eta *shape* formatuetan.

6.1.3. Plangintza-alternatibak

a. Azaletik deskribatuko dira Plana emateko prozesuan kontuan hartu diren alternatiba guztiak. Alternatiba horiek bideragarriak izan behar dute teknikoki eta ingurumenaren aldetik; hauei buruzkoak izan daitezke: kokalekua, garapen teknikoa, garapen-denbora, kudeaketa, antolamendua, baliabide naturalen erabilera edo beste edozein alderdi. Era berean, 0 alternatiba —esku ez hartzeko alternatiba— ere hartuko da kontuan, erreferentziatutako haxe hartuta: jarduketa-eremuaren alderdi garrantzitsuek izango duten bilakaera probalea Planaren proposamenak aplikatu ezean.

b. Alternatiba horien irismena deskribatuko da, eta zehaztuko da zer alde dagoen alternatiba bakoitzaren arabera Planean jasotako proiektuen eta ekintzen eta 6.1.2.b apartatuan deskribatutako proiektuen eta 6.1.2.c apartatuan deskribatutako ekintzen artean.

c. Laburpen bat ere jasoko da azaltzeko zergatik baztertu diren aztertutako plangintza-alternatibak eta zergatik onartu den azkenean proposatutako alternatiba. Azterketa horretan ebaluazioa egiteko modua deskribatuko da, bai eta aurkitutako zailtasunak ere; esate baterako, eskatutako informazioa biltzean beharbada aurkitu diren gabezia teknikoak edo ezagutza- eta eskarmentu-falta.

d. Behar denean, modu kartografikoan jasoko dira aztertu diren aukerak.

6.2. Ingurumenaren egoeraren ezaugarriak

Azterketak deskribatu beharko du nolakoa den ingurumenaren egoera —alderdi nagusiak azalduta— Planaren eragin-eremuan. Deskribapen horretan, elementu abiotikoen eta biotikoen ezaugarriak aztertuko dira, bai elementu bakoitzaren ikuspuntu sektorialetik, bai beren interakzioen ikuspuntutik, eta ingurumenaren egungo egoeraren ikuspegi integratua emango da.

Planaren eragin-eremutzat hartuko da, antolamendu-eremu osoaz gain, eremu horren ingurunerik hurbilena, Planaren ekintzek ingurumen-eragin nabarmenak izan ditzaketen gunetara mugatuta.

Ingurumenaren kalitatearen gaineko alderdiei buruzko informazioa azterlanetan edo bestelako erreferentzia-dokumentuetan oinarrituta dagoenean, datuak zer iturritatik jaso diren adieraziko da, bai eta zer izenburu duten, zer urtetakoak diren eta egilea zein den ere, eta, hala badagokio, zer esteka balia daitekeen lana osorik kontsultatzeko.

Azterketak ingurunearen aldagaiak bilduko ditu, eskala egokiko planoetan.

6.2.1. Ingurumen-egoeraren deskribapena

Azterketak ingurumenaren egungo egoeraren alderdi garrantzitsuak deskribatu beharko ditu, eragin nabarmenak jasan ditzaketen guneen ingurumen-ezaugarriak zehaztuta eta LPPa aplikatu ezean gunek horiek izan dezaketen bilakaera azalduta, klima-aldaketa bera ere kontuan izanik.

Bereziki, eremu funtzional honek EAE osorako duen garrantzi berezia islatu beharko da, biodibertsitatearen eta ur-baliabidearen ikuspuntutik.

Era berean, garrantzitsua izan daitekeen edozein ingurumen-arazo identifikatu behar da, baita ebazpen honetako 4. apartatuan ingurumenaren aldetik nabarmentzat jotako edozein gunerekin erlazionatutako arazoak ere.

Honako hauek izango dira, gutxienez, aintzat hartuko diren ingurumen-alderdiak:

a. Ingurune fisikoa. Zenbait faktore hartuko dira kontuan, hala nola arroka ama eta zorupea, haien iragazkortasuna, ur-masak eta -puntuak, klima-faktoreak eta lurzoru mota.

Planak bere zehaztapenen artean jaso beharko ditu gaur egun dauden ur-hargunerik adierazgarrienak, erantsiz, betiere, Eremu Babestuen Erregistroan sartutakoak, horien babes perimetroa grafikoki definituz eta beharrezko babes-neurriak eta erabilerak erregulatzeak ezarri, dagokion plan hidrologikoarekin bat.

b. Natura-ondarea. Jasota utziko dira dauden natura-intereseko eta interes ekologikoko elementuak, hala nola ibaien ibilguak, mehatxatutako fauna- eta flora-espezieen banaketa-eremuak, Batasunaren intereseko habitatak, naturagune babestuak, hezeguneak, espezie autoktonoen basoak, landaredia, flora eta fauna autoktonoak, geologia-intereseko lekuak, igarobide ekologikoak eta abar. Dauden elementuen kontserbazio-egoerari buruzko datuak emango dira, bai eta interes-mailari, urrakortasunari eta egungo presioei eta mehatxuei buruzko datuak ere, Planak okertu ditzakeenez.

Zentzu horretan, informazio xehatuagoa eta eguneratuagoa sartu beharko da Azterketan naturagune babestuei, Batasunaren intereseko habitatei, intereseko landarediari eta mehatxatutako edo intereseko fauna-espezieei dagokienez.

c. Paisaia. Inguruko paisaia-baliabideak aldatzeari dagokionez, azterketek honako alderdi hauek hartuko dituzte kontuan:

- Jarduketek ikuseremuaren hainbat gunetatik duten ikusgaitasuna, ibilienak lehenetsita eta gaur egungo egoera eta etorkizuneko konparatuta.
- Kalitatea.
- Hauskortasuna.

Paisaiaren kalitatearen berezko paisaiaren osagai bereizgarriei arreta berezia jarriko zaie, alderdi estetiko eta kulturalak kontuan hartuta. Horri dagokionez, kontuan hartuko dira osagai naturalen eta erabileren integrazioa, konposizio estetikoa eta sortzen den giro emozionala.

d. Ingurumen-arriskuak eta -arazoak. Arriskuei buruz bildu ahal izan diren datu guztiak erantsiko dira; besteak beste, honako hauei buruzkoak: higadura-arriskua, lurpeko urek kutsaduraren aurrean duten kalteberatasuna, uholde-arriskua (Barriobusto eta Valdecabras errekek Moreda Arabatik igarotzean eratu dituzten uholde-arriskuko eremuen informazio geografikoa osatu beharko da), arrisku geoteknikoak, baso-suteetarako arriskua, arrisku sismikoa, arrisku teknologikoa (salgai arriskutsuen garraioa, SEVESO III. arriskua), klima-aldaketaren ondoriozko arriskuak eta aipatzeko moduko beste edozein ingurumen-arrisku.

Orobat, airearen, uraren edo lurzoruaren kalitateari dagokionez hautemandako ingurumen-arazoak deskribatuko dira, egoera akustikoa barne. Kutsagarriak izan daitezkeen iturriak eta jarduerak jasan dituzten lurzoruak identifikatuko dira, eta baliabide naturalen erabilgarritasuna aztertuko da, bereziki urarena.

Hala dagokionean, aipatutako ingurumen-arrisku eta -arazoen eraginpean egon daitezkeen eremuko guneak identifikatu eta lokalizatuko dira.

e. Kultura-ondarea. Atzemandako elementu bakoitzaren garrantzia, kalteberatasuna, babes-tresna eta babes-maila adieraziko dira. Era berean, aipatuko da zer arau-xedapenek ematen dion kalifikazioa eta babesa kultura-ondasunari.

f. Apartatu honetan, gainera, beste ingurumen-baldintzatzaile batzuk landuko dira, baldin eta Planaren ingurumen-ebaluaziorako garrantzitsuak badira; hala nola, mugikortasunari eta garraioari buruzko alderdiak, eremuko irisgarritasun-baldintzak, baliabide berriztagarrien eta berriztaezinen kontsumoari lotutako beharrak (ura, energia eta abar), biztanleguneak (halakorik bada), ukituta gerta daitekeen biztanleria eta abar.

g. Horrez gain, lurraldearen ingurumen-unitate homogeenak definituko dira, horien paisaia-ezaugarrien eta baliabide naturalen azterketa integratutik abiatuta.

h. Lehen aipatutako ingurumen-alderdiak era kartografikoan adierazi beharko dira, ebaluatzen den agiriarekiko proportzioa duen eskalan.

6.2.2. Laburpena: ingurumen-alderdi garrantzitsuak

Aurreko apartatuan azaldutako deskribapenak eta datuak oinarri hartuta, Planaren eraginpeko esparruan ingurumenaren gaur egungo egoera zein den aztertuko da, eta labor-labor jasoko da zein diren planeko jarduketaren ondoriozko elementu, prozesu, arazo eta ingurumen-arrisku nagusiak ingurumen-ebaluazioko prozesuan. Arreta jarri beharko zaie ingurumenaren ikuspegitik interesgarriak diren eremu, elementu edo egoerei, baita eragina jasateko arriskua duten alderdiei ere; horretarako, kontuan hartuko dira planean jasota dauden jarduketaren ondoriozko proiektuen eta ekintzen kokapena eta ezaugarriak.

Azterketak ingurumen-ikuspegitik arazotsuak izan daitezkeen eremuak atzeman beharko ditu, proposamenak horietara egokitzeko.

Eremuaren ingurumen-diagnostiko egoki bat egin beharko da haren harrera-gaitasuna, arriskuguneak, eremu ahulak edo kalteberak eta abar ebaluatzeko. Apartatu hau idazteko, ebazpen honen 3. apartatuan aipatu diren ingurumen-arlo garrantzitsuak eta aplikatu beharreko araudietan arlo horietarako ezartzen diren mugaketak hartuko dira kontuan, gutxienez.

Kasu honetan, Planak planteatzen dituen jarduketaren garapena baldintzatu dezaketen alderdiak honako hauek dira: baliabide naturalen kontserbazioari lotutakoak (naturagune babestuak, Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko florako eta faunako habitata eta espezieak), paisaiari lotutakoak (katalogatutako paisaien presentzia), kultura-ondareari lotutakoak (interes arkeologikoa eta etnografikoa duten elementuak), giza habitataren kalitateari lotutakoak eta ingurumen-arriskuekin lotutakoak (uholde-arriskua, akuiferoen kutsadurarekiko kalteberatasuna etab.), baita Azterketan aztertuko diren beste zenbait ere.

6.3. Proposatutako Planaren ingurumen-eraginak

a. Apartatu honetan, identifikatu eta aztertuko da zer efektu izan ditzaketen Planean bilduriko ekintzek 6.2 apartatuan deskribatutako ingurumen-kalitateko elementuetan, eta efektu horien ezaugarriak deskribatuko dira. Planaren ondorioak identifikatu eta karakterizatzeko, azterketa bat egingo da jakiteko zer interakzio dagoen bertan aurreikusitako ekintzen eta haien eragina jasateko arriskuan dauden ingurumen-elementuen ezaugarri espezifikoaren artean, bai eta zer ingurumen-arazo eta -arrisku sortu edo areagotu daitezkeen ere.

Ezaugarrien deskribapenean, zehatz eta argi adierazi beharko da zer motatako efektuak dauden, honako hauek bereizita: zeharkako efektuak, metatze-efektuak, efektu sinergikoak, epe labur, ertain eta luzerako efektuak, efektu iraunkorrak eta aldi baterako efektuak.

Azterketaren 6.1.2.c apartatuan identifikatutako ekintza guzti-guztien ingurumen-eraginak azalduko dira, eta espresuki aipatuko da apartatu horretan ekintzei esleitutako kodea.

Azterketak bereziki aztertu beharko ditu LPParen berrikuspenetik eratorritako gai berriei lotutako ekintzen ingurumen-eraginak. Zehazki, antolamendu-kategoria bakoitzerako aurreikusita dagoen erabilera-araubidearen ingurumen-eraginak ebaluatuko ditu, baita gainerako proposamenen ondoriozko jarduketarako eta proiektuenak ere (sistema hidrikoaren kudeaketa, energia eolikoko eta fotovoltaiako instalazioen garapena, hiri-hazkundeko perimetroak, lurzoru urbanizaezinean finkatutako ekonomia-jardueren eta erabileren gune berriak, upategien lurralde-parkeak, azpiegitura berdea eta konektagarritasun ekologikoa eta abar).

Hala dagokionean, zehaztuko da zer ondorio dakarren zenbait ekintzaren konbinazioak. Gainera, ingurumen-izaerako edozein efektu bereziko da, baldin eta biztanleriarengan, giza osasunean edo ondasun materialetan ondorio kaltegarri eta nabarmenak izan baditzake.

Horrela deskribatutako Planaren efektu bakoitzari, berriz, kode bat esleitu zaio. Kode hori Azterketaren hurrengo apartatuaren erabiliko da, efektua aipatu behar bada ere.

Besteak beste, Planetik eratorritako jarduketek natura-ondarean dituzten efektuak zehaztu eta baloratuko dira, Planaren eragin-eremuan identifikatutako ingurumen-aldagai guztiei eragin ote diezaieketen kontuan hartuta eta arreta berezia eskainiz Batasunaren eta/edo eskualdearen intereseko landarediari eta habitatei –bereziki lehentasunezkoak–, mehatxatutako fauna- eta flora-espezieen banaketa-eremuei, geologia-intereseko lekuei, igarobide ekologikoei, hezeguneei eta abarrei.

Batasunaren intereseko landarediaren eta habitaten gaineko inpaktua baloratzeko, eraginpeko habitat motak eta eraginpeko azalera (aurretiko balioespenak) ez ezik, kontserbazio-egoerari, adierazgarritasun-mailari eta konektagarritasunari eusteko betetzen duten eginkizuna ere kontuan hartuko da.

Flora-espezie mehatxatu bakoitzerako edo EAEn oso hedapen mugatua duen espezie bakoitzerako, eraginpeko espezieak identifikatuko dira, eta behar diren zehaztapenak ezarriko dira, zuzeneko eta zeharkako eraginak saihesteko (moteltze-eremuak ezarri, adibidez).

Azterketak baloratuko du Planaren jarduketek eremuan identifikatutako fauna-talde guztiei eragiten dieten, bai zuzenean, bai zeharka, habitatak aldatzeagatik.

- Planeko proposamenek konektagarritasun ekologikoan izan dezaketen eragina baloratuko da.
- Planak lur gaineko eta lurpeko uretan nola eragin dezakeen ebaluatuko da, ura baliabide garrantzitsua dela kontuan hartuta.
- Planak balio agrologiko handiko lurzoruan eta lurzoruetan izan dezakeen eragina aztertuko da; bereziki, energia berriztagarria sortzeko proposamenetan, hiri-hazkundeko perimetroetan eta ekonomia-jardueren guneetan, baita lurzoruaren galera eragin dezaketen beste jarduketa batzuetan ere.
- Plana gauzatzeko jarduketek paisaia duten eragina analizatuko du Azterketak, Planaren eremuko paisaiaren ikusgaitasunarekin, kalitatearekin eta ahultasunarekin zerikusia duten alderdiak barne hartuta.

- Kultura-ondarearen elementuetan izan dezakeen eraginaren balorazioari dagokionez, Azterketak kontuan izan behar du Planaren eremuan dauden ondasunetan izan dezakeen eragina.
- Giza habitataren kalitateari dagokionez, eraginaren analisiak honako alderdi hauek hartuko ditu kontuan: soinu-kalitatea, airearen kalitatea, kontsumorako uren kalitatea, lurzorua, eremu elektromagnetikoak eta eraginpeko herriarren osasunean izandako eraginak.
- Halaber, ingurumen-azterketak aztertu beharko du zer ondorio izango dituen Planak identifikatutako ingurumen-arriskuei dagokienez, eta behar bezala justifikatu beharko du gaian indarrean den araudia betetzen dela.

Aurrerapen Dokumentuan zeharka jorratu bada ere Planak klima-aldaketa arintzeko eta klima-aldaketara egokitzeko izan dezakeen efektua, Azterketak apartatu espezifiko bat izan beharko du, xehetasunez aztertu eta kontrastatu ahal izan dadin Planak eremu funtzionalean nola jasotzen dituen Klima Araba 2050 Estrategian planteatzen diren jomuga eta ildo estrategiko guzti-guztiak betetzeari begirako ekintzak eta neurriak (Arabako Foru Aldundiaren 2022ko ekainaren 21eko Gobernu Kontseiluak onetsi zuen estrategia hori).

b. Identifikatu eta kodetutako efektuak baloratzeko, alderdi hauek hartuko dira kontuan, besteak beste:

- Gertatzeko probabilitatea, iraupena, maiztasuna eta itzulgarritasuna.
- Ondorioen larritasuna eta irismen espaziala.
- Eraginpean gera daitekeen eremuaren balioa eta kalteberatasuna, honako hauek kontuan hartuta:
 - Natura-, kultura- eta paisaia-ezaugarri berezirik dagoen.
 - Aurkako ingurumen-baldintzarik dagoen, airearen, uraren edo lurzorua kalitate-estandarrak edo muga-balioak gaindi dezakeenik.
 - Planak zer neurritan sortu edo areagotu ditzakeen ingurumen-arriskuak.

Ahal den guztietan, efektuak kuantifikatuko dira, Planean aurreikusitako jarduketak eta proiektuak gauzatzearen ondorioz deskribatu diren ingurumen-faktoreen egoera-aldaketei buruzko datu neurgarriak erabiliz. Hala badagokio, adieraziko da zer ziurgabetasun-maila dagoen efektu horien iragarpenean.

c. Era berean, ahal denean, efektuak kartografiaren bidez lokalizatuko dira, eta, halaber, ahalegina egingo da zehazteko planaren zer fasetan gerta litezkeen efektu horiek, aurreikuspenen arabera.

d. Adieraziko da detektatutako ondorio horren sorburu-ekintzak eskatzen duen ala ez Planaren zehaztapenak beste plan eta programa batzuetan txertatzea, eta kasu bakoitzean zehaztuko da zein plangintza-tresnari eragingo zaion.

e. Hala deskribatutako ingurumen-eraginak hierarkizatuko dira, eta horien garrantzi erlatiboa nabarmenduko da.

6.4. Natura 2000 Sareko guneetan izan daitekeen eraginari buruzko balorazioa

Planak jasotzen badu Natura 2000 Sareko eremuetan zuzenean nahiz zeharka nabarmen eragin dezakeen zehaztapen, neurri edo jarduketarik, bat etorrita Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legearen 46. artikuluan jasotzen denarekin, apartatu espezifiko bat sartuko da, Planak tokian izan ditzakeen ondorioak ebaluatzeko, kontuan hartuta eremua zaintzeko helburuak eta, bereziki, Batasunaren intereseko habitat eta espezieetan, haien kontserbazio-egoeran eta funtzionaltasunean eta Natura 2000 Sarearekiko koherentzian (elkarri lotutako ekosistemen sare gisa) zeharka nahiz zuzenean izan dezakeen erasana. Azterketa horretan, inpaktu horien identifikazioa, Natura 2000 Sareko prebentzio-, zuzenketa- eta konpentsazio-neurriak eta horien jarraipena jasoko dira.

Natura Sareko guneen gaineko eraginaren balorazioak barnean hartu behar ditu gune berean edo hurbileko lurraldeetan bi jarduketa edo gehiago egotearen zuzeneko ondorioak, zeharkakoak, metagarriak eta sinergikoak; bereziki, paisaiari, habitatei eta intereseko flora- eta fauna-espezieei eragindakoak. Azterketa horrek kontuan izan behar du, halaber, konektagarritasun ekologikoa, eta habitaten zatiketa eta espezieen desplazamendu eta mugimenduetan dauden oztopoak mugatu behar ditu.

Natura 2000 Sareko guneetan izan daitekeen eragina baloratzeko eta Natura 2000 Sareari eragiten dion Plana garatzeko proiektuei buruzko zehaztapenak ezartzeko erreferentzia-dokumentu gisa, honako hauek nabarmendu daitezke, besteak beste:

- Nekazaritza, Arrantza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioa. 2018. Natura 2000 Sarearen gaineko proiektuen ondorioen ebaluazio egokia Estatuko Administrazio Orokorraren ingurumen-inpaktuaren ebaluazio-dokumentuetan sartzeko beharrezkoa den informazioari buruzko gomendioak. Madril.
- Trantsizio Ekologiko eta Erronka Demografikorako Ministerioa. 2019. Natura 2000 Sareko ingurumen-inpaktua ebaluatzeko gida metodologikoa. Biodibertsitatearen eta Natura Ingurunearen Zuzendariordetza Nagusiak erabilitako irizpideak, Natura 2000 Sareko guneen osotasunari egindako kaltea zehazteko, Batasunaren intereseko habitatei erasateagatik. 2019ko urtarrileko bertsioa.
- Europako Batzordea, 2020. Energia eolikoari buruzko proiektuei eta natura babesteari buruzko EBren legeriari buruzko orientazio-dokumentua. Brusela.

6.5. Prebentzio-, zuzenketa-eta konpentsazio-neurriak

a. Apartatu honetan, deskribatuko da zer neurri aurreikusi den Azterketaren 6.3 apartatuan deskribatutako ingurumen-eragin kaltegarriak prebenitzeko, murrizteko eta, hala badagokio, konpentsatzeko. Hartuko diren neurriek bermatu beharko dute ez dela ingurumen-eragin handirik sortuko, Planaren ekintzak garatzearen eta etorkizunean gauzatzearen ondorioz. Haien helburua izango da natura-, kultura- eta paisaia-baliabideak babestea, natura-arriskuak prebenitzea eta detektatutako ingurumen-arazoen aurrean hobetu eta egokitzea.

b. Proposatutako neurriak koherenteak izan beharko dira aurreikusitako ingurumen-eraginekin. Neurriak deskribatuko dira, eta Azterketaren 6.3 apartatuan identifikatutako efektuekin –prebenitu, zuzendu edo konpentsatu nahi direnekin– lotuko dira.

c. Neurri horien definizioak bat etorri behar du ebaluatzen den dokumentuaren izaerarekin eta definizio-mailarekin (kasu honetan, plan bat), eta, beraz, neurri horiek, kasu honetan, gidalerroak,

irizpideak eta/edo prebentzio-, zuzenketa- edo konpentsazio-neurriak izan ahalko dira, eta horiek aplikatzea komenigarria edo egingarria izan daiteke Planean bertan edo plangintzaren ondorengo faseetan (bereziki Plana gauzatzeko diseinatzen diren etorkizuneko proiektuetan); beraz, proiektua garatzeko fase guztiak jaso beharko dira. Nolanahi ere, xehetasun-mailak nahikoa izan beharko du proiektu horien ingurumen-bideragarritasuna bermatzeko.

Neurriak definitzeko garaian, honako dokumentu eta arau-erreferentzia hauek hartuko dira kontuan, besteak beste:

- Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak eta 2018ko azaroaren 13ko Ebazpena, Ingurumen Administrazioaren zuzendaria, Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroen berrikuspenaren ingurumen-adierazpen estrategikoa formulatzen duena.
- Arabako Ibilbide Berdeen eta Bizikleta Bideen LPSan eta 102/2021 Foru Aginduan zehazten diren neurriak eta irtenbideak (Ingurumen eta Hirigintza diputatuaren 102/2021 Foru Agindua, maiatzaren 3koa, Arabako Lurralde Historikoko Bizikleta Bideen eta Ibilbide Berdeen Lurralde Plan Sektorialaren ingurumen-adierazpen estrategikoa formulatzen duena).
- Klima-alaketara egokitzeko eta hura arintzeko neurriak, Araba 2050 Estrategian jasota daudenak (Foru Gobernuaren Kontseiluaren 380/2022 Akordioa, ekainaren 21ekoa, Batzar Nagusiek 2022ko uztailaren 22an berretsia).
- «*Arabako Lurralde Historikoko Azpiegitura Berdearen Planaren Dokumentuko*» neurrien proposamena (oraindik onartzeko dagoen zehaztapen aurreratuko lan-dokumentua).
- 2030erako Euskadiko Estrategia Energetikoa eta, bereziki, horren I. eranskina: Ingurumen-neurrien gomendioak, eta, zehazki, E1.2 apartatua «Energiarekin lotutako proiektuetarako neurrien gomendioak». Gomendio horiei 2016ko uztailaren 4ko Ebazpenean –Ingurumen Administrazioaren zuzendaria, 2030erako Euskadiko Estrategia Energetikoaren ingurumen-adierazpen estrategikoa formulatzen duena, Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasun Sailak sustatuta– jasotzen direnak gehitu beharko zaizkie.
- Eusko Jaurlaritzako Natura Ondarearen eta Klima Aldaketaren Zuzendaritzak egindako «Laguntza tekniko energia eoliko eta fotovoltaiaren garapena aztertzeko eta lan osagarriak egiteko, EAEko 2020-2021 aldiko Natura Ondarearen kontserbazioarekin bat etor daitezen» izeneko lanaren 2. blokean, «Ingurumen-inpaktuaren azterlanen edukia» izenekoan, azaltzen diren prebentzio-, zuzenketa-eta konpentsazio-neurrien proposamena.

Zehazki, zuhaitziak, heskai naturalak, gida-hormak, ezpondak eta larre xerofiloak (Batasunaren intereseko habitatak dira, 6220* kodearekin) edo erromero-sailak babesteko aukera ematen duten neurriak planteatu beharko dira, eremuaren biodibertsitateari on egiten diotelako eta paisaiaren kalitatea narriatzea saihesten dutelako. Halaber, antolamendu-neurri espezifikoak jaso beharko lirateke, gero hirigintza-plangintzan aintzat har daitezen. Neurrien helburuak izan behar du Ebro ibaiaren inguruko aintzirekin, ihitokiekin eta ibar-basoekin muga egiten duten eremuetan eta Ebro ibaiaren ibaiertzetan oro har nekazaritzako jarduerak birmoldatzea, hezegune esanguratsuenen ondoan babes-zerrenda eraginkorrak sor daitezen. Gainera, neurri zehatzak ezarriko dira (lehengoratzeko-aurreikuspenak eta abar), mendilerroa Ebro ibaiarekin lotzen duten erreken ertzetako landarediak jarraitzea bermatzeko, erreka horiek igarobide ekologiko gisa duten funtzionaltasunari euts dakion.

Bestetik, ur-eskasia kudeatzeko orduan aurrera egiteari dagokionez, baliabidearen kontsumoa doitzeko bermatzeko neurri zehatzak ezarri beharko lirateke, eta neurriok bat egin beharko dute eskualdearen

gaur egungo nekazaritza-garapenarekin. Era berean, Azterketak baloratu egin beharko du Planak URA-Uraren Euskal Agentziak emandako txostenean jasotzen diren ezinbesteko neurriak biltzen dituen, jabari publiko hidraulikoari eta bertako babes-eremuei, uholde-arriskuari eta urbanizatuko diren gune berrietako drainatzeari dagokienez. Azkenik, Planak jaso egin beharko ditu txosten horretan ur-baliabideez hornitzeari eta ur-baliabide nahikoa egoteari buruz ezartzen diren zehaztapenak, baita Planaren ondoriozko planetan eta proiektuetan garatuko den saneamenduari buruzkoak ere.

6.6. Ingurumena zaintzeko programa

a. Azterketak ingurumena zaintzeko programa bat egingo du, eta, bertan, Plana aplikatzeak dakartzan ondorioak gainbegiratzeko aurreikusitako neurriak deskribatuko dira. Alderdi hauek kontrolatzea izango dute helburu neurri horiek:

- Planak ingurumenean izan ditzakeen efektu kaltegarriak prebenitu, murriztu edo zuzentzeko neurriak behar bezala ezartzen direla gainbegiratzea.
- Ingurumen-elementu garrantzitsuen bilakaera zaintzea, baita Plana martxan jarri aurretik zeuden ingurumen-arazoen bilakaera ere.
- Plana gauzatzearen ondoriozko ingurumen-eraginak aztertzea, aurreikusi gabeko eragin kaltegarriak azkar identifikatzeko ez ezik, eragin horiek eragozteko edo zuzentzeko neurri egokiak hartzeko ere.
- Aztertzea ea prebentzio- eta zuzenketa-neurri osagarriak hartu behar den Plana exekutatzeak aurreikusitako garapen-tresnetan eta proiektuetan.

b. Aurreko apartatuan adierazitakoarekin bat etorrita, ingurumena zaintzeko neurriak izan ahalko dira plangintzaren geroagoko faseetan (edo Plana gauzatzeak diseinatzen diren etorkizuneko proiektuetan) aplikatzea komeni diren edo gauzagarriak diren gidalerroak, irizpideak eta/edo kontrol-neurriak.

c. Jarraipen-neurriak Azterketaren 6.5 apartatuan jasotako babes-, zuzenketa- eta konpentsazio-neurriekin identifikatuko dira, eta horiekin bat etorri beharko dute.

d. Ingurumena zaintzeko programak Azterketan proposatzen diren adierazleak jaso beharko ditu, baita proposamen zehatz bat ere, kasu bakoitzean datuak biltzeko erabiliko diren aldizkakotasunari eta metodoei buruz.

Bereziki, eta beste batzuen artean, honako hauek hartuko dira kontuan: aurreko apartatuan aipatutako dokumentuetan eta arau-erreferentzietan agertzen diren ingurumenaren jarraipenerako adierazleak eta neurriak; bereziki, Planaren garapen-proposamenek gehien eragin diezaieketen eta Azterketaren 3. apartatuan identifikatu diren ingurumen-alderdiei dagozkien ingurumen-adierazleak.

6.7. Ingurumen-laburpena

a. Ingurumen-alderdiak Planean nola txertatuko diren deskribatuko da. Xehetasunez aztertuko da nola hartu diren kontuan eta nola betearazi diren Azterketaren 6.1.1 apartatuan ingurumena babesteko finkatutako irizpideak, helburuak eta zehaztapenak.

b. Aztertuko da zer-nolako probabilitatea dagoen Planak etorkizunean ingurumenean efektu nabarmenak izateko, eta behar diren argudioak emango dira honako hau egiaztatze aldera: proposatutako babes-, zuzenketa- edo konpentsazio-neurriak Planean txertatuz gero, oso arrisku txikia dagoela efektu nabarmen horiek gertatzeko, eta, ondorioz, ez dagoela eragozpenik Plana garatzeko.

Ondorio hori laburbiltzeko, Azterketaren gainerako apartatueta jasotako informazioei buruzko erreferentzia egokiak erabiliko dira.

6.8. Laburpen ez-teknikoa

a. Azterketak barnean hartuko du emandako informazioaren laburpen ez-tekniko bat, eta ebaluazio-prozesuan jorratutako gaietako prestakuntza espezifikorik ez duten pertsonen erraz ulertzeko moduan idatzita egon beharko du laburpen horrek.

b. Laburpen horri, gainera, egindako ebaluazioa hobeto ulertzen lagunduko duen informazio grafikoa ere erantsi beharko zaio, edo, bestela, informazio hori erraz eskuratzeko behar diren erreferentziak jaso beharko dira.

7. Jendaurreko informazioko izapideak eta kontsultak

Urriaren 16ko 211/2012 Dekretuaren 12. artikuluan eta abenduaren 9ko 21/2013 Legearen 21. artikuluan ezarritakoaren ondorioetarako, organo sustatzaileak jendaurrean jarriko du programaren hasierako bertsioa, bai eta ingurumen-azterketa estrategikoa ere, 45 egunez gutxienez.

Era berean, organo sustatzaileak, urriaren 16ko 211/2012 Dekretuaren 12. artikuluan eta Euskadiko Ingurumen Administrazioaren abenduaren 9ko 10/2021 Legearen 73. artikuluan xedatutakoaren ondoretarako, gutxienez, irismen-dokumentu hau egiteko kontsultatu diren administrazio publiko ukituen eta interesdunen eskura jarriko ditu Planaren hasierako bertsioa eta ingurumen-azterketa estrategikoa, azter ditzaten. Honako erakunde hauei egin zaie kontsulta:

Eusko Jaurlaritza

- Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko Natura Ondarearen eta Klima Aldaketaren Zuzendaritza.
- Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko Landaren eta Itsasertzaren Garapeneko eta Europar Politiketako Zuzendaritza.
- Kultura eta Hizkuntza Politika Saileko Kultura Ondarearen Zuzendaritza.
- Osasun Saileko Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza.
- Larrialdiei Aurre Egiteko eta Meteorologiako Zuzendaritza.
- Uraren Euskal Agentzia, URA.
- Ihobe. Ingurumen Jarduketarako Sozietate Publikoa.

Arabako Foru Aldundia

- Natura Ondarearen Zerbitzua. Ingurumen eta Hirigintzako Zuzendaritza. Hirigintza eta Ingurumen Politikako Saila.
- Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzua. Ingurumen eta Hirigintzako Zuzendaritza. Ingurumen Saila.
- Nekazaritza Saileko Nekazaritza eta Abeltzaintza Zuzendaritza.

- Kultura eta Kirola Saileko Kultura Zuzendaritza.

Beste batzuk

- Ebroko Konfederazio Hidrografikoa, URA-Uraren Euskal Agentziaren bitartez.
- EUDEL – Euskadiko Udalen Elkartea (Planaren eraginpean dauden udalerriak).

Publiko interesduna

- Ekologistak Martxan
- Eguzki (Eguzkizaleak Aisialdirako Elkartea).
- GADEN, Natura Defendatzeko eta Ikertzeko Arabako Taldea.
- Medioambiental Izate Ingurugiroaren Taldea.
- GAIA talde ekologista.
- Asociación Instituto Alavés de la Naturaleza-Arabako Natur Institutua IAN-ANI.
- SEO - BIRDLIFE (Euskadiko Ordezkaritza).

8. Dokumentazioa aurkezteko jarraibideak

Ingurumen-ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legearen 24.1 artikuluan aurreikusitakoaren arabera, organo substantiboak ingurumen-ebaluazio estrategikoaren espediente osoa igorriko dio ingurumen-organoari, honako hauek barnean hartuta: plan edo programaren azken proposamena, ingurumen-azterketa estrategikoa, informazio publikoaren eta kontsulten emaitzak eta laburpen-dokumentu bat, plan edo programaren azken proposamenean honako alderdi hauek nola txertatu diren azaltzen duena: ingurumen-alderdiak, ingurumen-azterketa estrategikoa eta azterketa hori irismen-dokumentura nola egokitzen den, egindako kontsulten emaitza eta kontsulta horiek nola hartu diren aintzat.

Ingurumen-adierazpen estrategikoa eskatzeko eta dokumentazioa entregatzeko, nahitaez bete beharko dira Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailaren webgunean horri buruz dauden jarraibideak, esteka honetan jasotzen direnak:

<https://www.euskadi.eus/informazioa/ingurumen-ebaluazio-estrategikoaren-prozeduraren-tramitazioa/web01-a2inginp/eu/>

Eskabidearekin batera aurkeztu beharreko dokumentazioa gidaliburuaren arabera egin eta aurkeztu beharko da. Gidaliburua ingurumen-organoaren webgunean dago eskuragarri, esteka honetan: https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/tramitacion_eae/eu_def/adjuntos/2022_Dokumenteak-aurkezteko-GIDA_v4.pdf

Bigarrena. - Ebazpen hau Arabako Foru Aldundiaren Ingurumen eta Hirigintza Sailari jakinaraztea.

Hirugarrena. - Ebazpen hau Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailaren webgunean argitaratzeko agintzea.

Vitoria-Gasteiz, 2023ko apirilaren 24a.

Javier Aguirre Orcajo.

Ingurumen Kalitatearen eta Ekonomia Zirkularraren zuzendaria